

Xəbər
80 yaşlı qadın
43 yaşlı
kişini
bıçaqlayıb
öldürdü -
söyüşə görə
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11-12 mart 2017-ci il Şənbə № 54 (6668) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli təcili addımlar tələb edir”

Ərdoğan Putinlə görüşdə Qarabağa dair mühüm açıqlamalar verdi; o, həmçinin Rusiya prezidentindən Moskvadakı FETÖ şəbəkəsinin zərərsizləşdirilməsini istədi

yazısı səh.8-də

Prezident hərbi xidmətə çağırışla bağlı sərəncam imzaladı

yazısı səh.2-də

Deputat Elxan Süleymanov AŞ PA daxilində islahatlara dair çağırış etdi

yazısı səh.3-də

Əfv Komissiyası 850-dək müraciətə baxıb

yazısı səh.2-də

Sülh Platforması dövlət rəsmilərini müharibə çağırışlarına son qoymağa çağırdı

yazısı səh.5-də

Milli Məclis təqaüd yaşını 65-ə çatdırdı

yazısı səh.11-də

“Türkiyədə qürbətli hiss etmirdim, amma Amerikada hiss edirəm” - mühacir Zaur Bayramlının həyat hekayəti

yazısı səh.7-də

Azərbaycan Gürcüstanın ən iri xarici investorudur

yazısı səh.8-də

İslam Oyunları və “Formula-1” yarışlarında təhlükəsizliyin təmin olunması müzakirə edildi

yazısı səh.13-də

DTX ölkədən pul çıxaran dəstəni tutdu - biri gömrük işçisidir

yazısı səh.14-də

Ölkəmiz 14 ildir əməkdaşlıq etdiyi qurumdan bəyanat verib çıxdı

KOLUMBİYADA AZƏRBAYCANA QARŞI

“ŞƏFFAF OLMAYAN OYUN”, YOXSAN...

Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsünün (MHŞT) iclasında Azərbaycanın üzvlüyünün dayandırılmasına etiraz olaraq rəsmi Bakı qurumdan çıxdığını bəyan etdi; hakimiyyətə irəli sürülən şərtlər nələr olub?; **MHŞT-nin üzvü:** “Orada qruplaşmalar var ki, tamamilə anti-Azərbaycan mövqeyindədirlər”

Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsü

yazısı səh.9-də

İş adamlarının yumurta pulu davası böyüdü

“Emre Piliç Gida Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi”nin rəhbəri Ömür Oral Bakıda mətbuat konfransı keçirdi; Türkiyə iş adamının pulu mənimsənilməsinə görə Azərbaycana nota verib

yazısı səh.12-də

Kamran Əliyev:
“Əgər şəxsin müvafiq sürücülük vəsiqəsi varsa, qaydaları pozmayıbsa, yol polisi ona heç nə edə bilməz”

yazısı səh.4-də

Arif Rəhimzadə:
“Bəla odur ki, Rusiya bizi həmişə türklərlə eyniləşdirib və xalq olduğumuzu inkar edib”

yazısı səh.6-də

Zakir Fərəcov:
“Mehriban xanımın iclasından sonra Sumqayıtda toy-bayramdır”

yazısı səh.5-də

Finance.yahoo.com, prnewswire.com və digər dünya saytlarında "Qeyri-müəyyən vəziyyət" in olduğu bir vaxtda azərbaycanlı deputat Elxan Süleymanov Avropa Şurasında genişmiqyaslı yeni meyarlara çağırış edir" adlı məqalə dərc edilmişdir.

Məqalənin mətnini təqdim edirik:

- Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının (AVCIYA) Prezidenti, Azərbaycanlı deputat və AŞPA üzvü Elxan Süleymanov Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) bütün üzvlərinə ünvanladığı açıq məktubda hazırda institut daxilindəki "qeyri-müəyyən vəziyyəti" nəzərə alaraq, genişmiqyaslı islahatlara çağırış edib.

E.Süleymanov bazar ertəsi Brüsseldə fəaliyyət göstərən beyin mərkəzi - "Avropa Strateji Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik Mərkəzi"nin dərc etdiyi və Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞPA) "Ermənistanın xeyrinə Azərbaycana qarşı avarsız təbliğat kampaniyası aparmış" "Erməni Sövdələşməsi" şəbəkəsini aşkara çıxaran ətraflı hesabatdan sonra

Elxan Süleymanov AŞPA daxilində islahatlara çağırış etdi

Millət vəkili Assambleya üzvlərinə açıq məktub ünvanladı; **AVCIYA prezidenti: "Yanlışı korruptsiya şayiələri yaymaq AŞPA-nın global etimadına güclü xələl gətirir və təcili surətdə yeni qaydalar qəbul edilməlidir"**

(<http://www.esisc.org/publications/analyses/11791> <http://www.esisc.org/publications/analyses/11791>) məktub yazdığı zəruri hesab etdiyini bildirib.

"Məhz ölkəm və mən AŞPA-da bu hücumlara və gizli anti-Azərbaycan sövdələşməsinə məruz qalırdıq", - Süleymanov bildirib və öz məktubunda "Faktlar və təxəyyül bir-birinə qataraq və təəsüf ki, AŞPA-nın imicinə gürnməmiş zərər vurmaqla, bütün beynəlxalq mətbuatda yaxşı hazırlanmış böhtanın necə yayıldığı"ni məktubda açıqlayıb.

O, xüsusilə Azərbaycandan iddia edilən rüşvəti qəbul etdiyinə görə barəsində istin-

taq aparılmış italyalı siyasətçi Luka Volonteyə qarşı Milan məhkəməsinin heç bir ittiham irəli sürməməsi haqqında verdiyi qərarı qeyd edib. "Bütün AŞPA üzvləri hüququn aliliyinə, o cümlədən Milan məhkəməsinin bütün korruptsiya ittihamlarına xitam vermək barədə aydın qərarına istinadla olaraq tam hörmət etməlidir", - Süleymanov tələb edib.

O, eyni zamanda Hüquq

Məsələləri Komitəsinin xüsusi məruzəçisi Kristof Ştrasser tərəfindən hazırlanmış və 2013-cü ilin yanvar ayında böyük əksəriyyətlə - 125 səs əleyhinə və 79 səs lehinə olmaqla rədd edilmiş Azərbaycanda siyasi məhbuslara dair məruzəni qeyd edib. "Son əsassız korruptsiya iddialarında təkrar edilir ki, guya rüşvət sayəsində həmin səsverməyə təsir edilmiş", - Süleymanov bildirib və əlavə edib ki, "bütün siyasi qrupların iclas protokollarında məlumatı nəzərdən keçirməyən mümkünlüyünü nəzərə alsaq, bu, tamamilə gülməlidir".

"Bütün üzvlər bir-birinin siyasi mövqeyinə daha çox

hörmət etməli, hər bir həmkarının sərbəst səsverməsinə hörmət etməli, öz mövqeyinin digərindən mənəvi cəhətdən daha üstün olduğunu iddia etməməlidir", - Süleymanov bildirib. "Biz heç vaxt geriye baxmamalıyıq. Səsvermənin nəticələrini və deputatların səsvermə mövqeyini sual altına qoymaq AŞPA-nın özünü sual altına qoymağa bərabərdir. Assambleyamız müştəkkil etimadsızlıq deyil, həqiqi əməkdaşlıq vasitəsilə daha da güclənəcəkdir."

Süleymanov eyni zamanda lobbiciliyə aydınlıq gətirməyə çağırıb: "Belə ki, bu, ya qadağan edilməli, ya da buna icazə verilməlidir; AŞPA ilə əlaqəli QHT-lərə maliyyə yardımına icazə verilməlidir; bu, həmin QHT-lərlə əməkdaşlıq edən deputatlara xələl gətirə bilərmi? "AŞPA-da ikili standartlara yol verilməməlidir", - məktubda deyilib.

"Yanlışı korruptsiya şayiələri yaymaq Assambleyanın global etimadına güclü xələl gətirir və təcili surətdə yeni qaydalar qəbul edilməlidir", - Süleymanov sonda qeyd edir.

Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında hərbi əməkdaşlığın genişlənməsinin detalları...

Martin 9-da Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı Müdafiə Nazirliyinin beynəlxalq siyasət üzrə direktoru Nik Qurrun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən Trend-ə verilən məlumata görə, Bakıda Azərbaycan və Böyük Britaniya müdafiə nazirlikləri arasında növbəti qərargah danışıqlarının keçirilməsinə dair məsələlərin əsas müzakirə mövzusu olduğu görüşdə ölkələrimiz arasında hərbi təhsil, xüsusilə də Silahlı Qüvvələrimizin nümayəndələrinin "Hərbi ingilis dili kursu"nda iştirakı barədə geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd edilmiş ki, illərlə bu kursda iştirak edən zabitlərimizin sayı artır və bu, çox önəmlidir.

Regiondakı hazırkı vəziyyət barədə qonaqlara ətraflı məlumat verən müdafiə naziri vurğulayıb ki, Ermənistanın Dağlıq Qarabağ münacişesinin nizamlanması ilə bağlı danışıqlarda tutduğu qeyri-konstruktiv mövqeyi beynəlxalq və regional sülh və

Elçin Mirzəbəyli: "Müasir dövrdə hərbi sahədə əməkdaşlıq yalnız silah-sursat, hərbi texnika ticarəti, mübadilə proqramları ilə yekunlaşmışır"

təhlükəsizlik üçün ciddi təhdid yaradır.

Azərbaycanın NATO-nun Əfqanıstanda keçirdiyi missiyada iştirakını yüksək qiymətləndirən N.Qurr vurğulayıb ki, Böyük Britaniya ölkəmiz ilə hərbi əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsində maraqlıdır.

Üzeyir Cəfərov: "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qulluqçularının dil kurslarında hazırlıqlarına böyük önəm verilir"

O xüsusi qeyd edib ki, Böyük Britaniya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanımaqla yanaşı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişesinin BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələri əsasında, beynəlxalq hüquq normaları və prinsipləri

çərçivəsində həllinin tərəfdarıdır.

Bundan əlavə, görüşdə hərbi, hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığın perspektivləri, regional, dəniz, enerji resurslarının təhlükəsizliyi, terrorizmə qarşı birgə mübarizə və digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Ekspertlər Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında hərbi sahədə əlaqələrin genişlənməsini ölkəmiz adına yüksək dəyərləndirirlər. Amma bu istiqamətdə hansı sahələrdə əlaqələrin olması ilə bağlı konkret məlumatlar yoxdur. Rusiya, İsrail və Pakistan kimi ölkələrlə hərbi sahədə silah almaq üçün əlaqələrin qurulduğu hər kəsə məlumdur. Böyük Britaniya ilə bu nöqtəyi-nəzərdən yaxınlaşma mümkünlükdür. Bu baxımdan hərbi təlimlər və hərbi dil kursları üçün iki ölkənin əməkdaşlığı etdiyi vurğulanır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli hərbi əməkdaşlığın müasir dövrdə daha geniş sahələri əhatə etdiyini bildirdi: "Müasir dövrdə hərbi sahədə əməkdaşlıq yalnız silah-sursat, hərbi texnika ticarəti, müba-

dilə proqramları ilə yekunlaşmır və daha geniş spektri əhatə edir. Azərbaycanın beynəlxalq antiterror koalisiyasının üzvü olduğunu nəzərə alsaq, ölkəmizin bu sahədə də Böyük Britaniya ilə əməkdaşlığının həyata keçirilməsi mümkündür. Bu sərəya terrora qarşı mübarizədə loqistik dəstək, yaxud informasiya mübadiləsi kimi mühüm amilləri də əlavə etmək olar. Britaniya NATO-nun aparıcı üzvlərindən biridir. Bu baxımdan bu ölkənin yaxın zamanlarda Azərbaycanla hərbi əməkdaşlığının indikindən daha geniş müstəviyə qədəm qoyacağı inandırıcı görünür. Amma bir məqamı da düşünürəm ki, nəzərə almaq lazımdır: Böyük Britaniya Avropa İttifaqından çıxıb və rəsmi Londonun ittifaqın digər ölkələri ilə müqayisədə təhlükəsizlik məsələlərinə münasibəti fərqlidir. Ola bilsin ki, yaxın dövrlərdə bu amil daha qabarıq şəkildə nəzərə çarpsın".

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında hərbi dil kursları ilə bağlı sıx münasibətlərin olduğunu söylədi: "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qulluqçularının dil kurslarında hazırlıqlarına böyük önəm verilir. Başqa sahələrdə elə bir yaxınlığımız yoxdur. Azərbaycan zabitləri və əsgərlərinə dil kurslarında lazımı dəstəyi göstərirlər. Bildiyim qədər ilə Böyük Britaniyadan Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyətinin geliş-

nə səbəb NATO təlimlərində iştirak edən hərbiçilərimizin sayının artırılmasıdır. Son vaxtlar ordumuzda bu istiqamətdə müsbətə doğru keyfiyyət dəyişiklikləri hiss olunur. Bu baxımdan onlar istəyirlər ki, bu dinamikanı bir qədər də artırınsınlar. Görüşün məqsədi o idi ki, gələcəkdə Azərbaycan bu ölkə ilə dil kursları və humanitar sahələrdə əməkdaşlığını davam etdirdirsin. Onların bizə yeganə dəstəkləri hərbi dil kursları ilə bağlı ola bilər. Hərbi dil kursları ilə bağlı xatırlayıram ki, həmin vaxt Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfirliyinin bu sahələrdə müəyyən dəstəkləri olurdu, eləcə də, "Sülh Naminə Tərəfdaşlıq" proqramı və digər bu kimi proqramlarda. Onlar da son vaxtlar görürlər ki, Azərbaycan NATO proqramlarında aktiv şəkildə iştirak edir. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycan Beynəlxalq Hərbi Əməkdaşlıq İdarəsinin rəisi uzun illər NATO-da ölkəmizi təmsil edən general Hüseyin Mahmudovdur. O çox savadlı, bacarıqlı generaldır. Onun şəxsi əlaqələri burada mühüm rol oynayır. Çünki uzun illər NATO-nun Mənzil Qərargahında Azərbaycanı təmsil edib. Münasibətlər daha geniş xarakter alıb. NATO rəsmiləri də etiraf edirlər ki, əvvəlki illər kimi Azərbaycan hərbiçiləri NATO təlimlərində müşahidəçi kimi deyil, bütün sahələr üzrə olan təlimlərdə aktiv iştirakçı kimi çıxış edirlər".

□ Cavansir ABBASLI

Martın 9-da Sumqayıt-Bakı yolunda 5 nəfərin ölümü, 21 nəfərin yaralanması ilə nəticələnən qəza ictimaiyyətə ciddi narazılıq və narahatlıq doğurub. Tənqid hədəfinə çevrilən qurumlardan biri də Daxili İşlər Nazirliyi Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi olub. Həm vətəndaşlar, həm də ekspertlər tərəfindən bu qurum haqqında ciddi iradlar səsləndirilib.

“Yeni Müsavat” səsləndirilən iradlarla bağlı Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Kamran Əliyevdən müsahibə alıb.

- Kamran müəllim, sizin mətbuata verdiyiniz açıqlamada səsləndirdiyiniz fikirlər tənqid hədəfinə çevrilib. Xüsusən, sərnişinlərin məsuliyyəti ilə bağlı fikirləriniz...

- Mən o fikri sırf bu hadisə ilə bağlı səsləndirməmişəm ki, baş verən qəzada sərnişinlərin təqsiri var. Mən ümumilikdə demişəm ki, bəzi hallarda bu avtobuslar müəyyən postlarda polis tərəfindən saxlanılanda, sərnişin daşınma qaydalarının pozulmasına görə sürücü məsuliyyətə cəlb olunursa, buna ən çox sərnişin müdaxilə edir. Hər vaxtlə sürücünü məsuliyyətdən azad etməyə çalışırlar. Ancaq düşünməyiblər ki, sürücünün məsuliyyətə cəlb edilməsində məqsəd onun bir daha belə qayda pozuntusuna yol verməkdən çəkindirməkdir. Sürücü qayda pozuntusuna yol verdiyi halda qəza yaşansa, burada ən çox zərər çəkən sərnişin olur. Biz dəfələrlə baş verən qəzalar zamanı bunun şahidi olmuşuq. İstənilən halda avtobus qəza törədirsə, burada ən çox zərərçəkən sərnişinlər olur. Ötən gün mən bir jurnalistlə danışdım. O özü etiraf etdi ki, Bakı-Sumqayıt marşrutundan istifadə edir və hər dəfə Ekologiya postundan keçəndə sürücü onlara aşağı əylməyi tapşırır ki, polis görməsin. Təsəvvür edin ki, bir dəqiqə ərzində o postdan 50-60 ədəd mikroavtobus keçir və onların postdan keçməsi də 2-3 saniyə çəkir. Axı polis bu müddət ərzində onların hamısına nəzarət etmək imkanına malik deyil ki, həmin mikroavtobusların içində əlavə sərnişin var, ya yox. Belə çıxır ki, polis həmin mikroavtobusları bir-bir postda saxlayıb yoxlamalıdır ki, görüm oturaçağın sayı ilə sərnişin sayı eynidirmi. Bu həmin nəqliyyat vasitəsinin yolda ləngiməsinə gətirib çıxarar. Təsəvvür edin ki, yolda iki avtobus saxlasan, nə qədər tıxac yaranar.

- Bas, nəzarət hansı formada həyata keçirilməlidir?

- Qanunvericilikdə də göstərilir ki, belə nəqliyyat

yoxdur ki, hansısa mikroavtobusu saxlasın və onu qanunsuz fəaliyyət göstərənə təqsirli bilib məsuliyyətə cəlb eləsin. Məsələ burasındadır ki, əgər şəxsin nəqliyyat vasitəsinə idarə etmək üçün müvafiq kateqoriyalı sürücülük vəsiqəsi varsa, nəqliyyat vasitəsində də normativ tələbləri pozulmayıbsa, yol polisi ona heç nə

olmasına baxmayaraq, sürücü sol tərəfindəki avtomobilə yarıq çıxıb, ya da diqqəti yayılıb, gedib dayanmış avtomobilə çırpılıb. Əgər polis tərəfindən o sürücü haqqında heç bir tədbir görülməsəydi, o zaman haradasa suçlamlar üçün yer olar. Təsəvvür edin ki, il ərzində 24 dəfə həmin sürücünü məsuliyyətə cəlb eləmişik.

- Bu yalan informasiya-dir. O maşın səhərə yaxın, haradasa saat 4-5 radələrində nasazlıq səbəbindən yolda qalıb. Sürücü arxa tərəfə də “kubik”lə düzüb və nişan qoyub. Hətta bizim əməkdaşlarımız gəlib həmin kubiklərin ətrafını xüsusi işıq əksə etdirən lentlə sarıyıblar ki, sürücülər tərəfindən daha yaxşı görünsün. Necə ol-

da, ictimai nəqliyyatda təhlükəsizliklə bağlı narahatlığı artıb...

- Dünəndən çox adam bizə zəng edir, müraciət edir. Hamı özündən, övladından narahatdır. Biz də elə o qəzada həlak onları öz övladımız kimi qəbul edirik. Hər gün bizə yol qəzaları ilə bağlı məlumatlar daxil olur, hər gün ölümləri görürük.

Dövlət Yol Polisinin rəsmisi

İttihamlara cavab verdi

Kamran Əliyev: “Necə oldu ki, havanın qaranlıq vaxtı bir avtomobil orada nə lentə, nə də yük maşınına dəymədi, ancaq günün günorta çağı, bu avtomobil göz görə-görə yolda dayanan o boyda maşını vurdu”

vasitələri reysə çıxmazdan əvvəl onlara reysqabağı nəzarət olmalıdır. Bunun qanun tələb edir. Sürücülərin tibbi müayinədən keçməsi təmin olunmalıdır. Belə bir nəzarətin təmin olunmamasına görə müvafiq xidmətlərin məsuliyyəti də var. Bunların hamısı qanunvericilikdə var. Əfsus ki, hamıda elə təsəvvür var ki, avtobuslara nəzarət yolda olmalıdır. Avtobusa nəzarət niyə yolda olmalıdır? Bu avtobus avtovağzaldan yola çıxırsa, nəzarət də orada olmalıdır. Digər bir məntəqədən çıxırsa orada dispetçerlər olmalıdır, əlaqədar təşkilatların nümayəndələri olmalıdır ki, bilsinlər bu avtobuslar necə işləyirlər, haradan çıxırlar. Belə çıxır ki, onlar yolun yarısını gəldikdən sonra postda saxlanılıb orada yoxlanmalıdır? Camaat tökülməlidir yola? Bunlar hamısı problemdir. Bu işlər təkçə polisin üzərində deyil. O qədər ictimai nəqliyyata nəzarət edən əlaqədar təşkilatlar var. Polis təkçə sərnişin nəqliyyatına nəzarət eləmir. Polisin nəzarətində 1 milyon 400 min nəqliyyat vasitəsi var, o bunların hamısına nəzarət edir. Lakin sırf sərnişin daşınması üçün yaradılmış xüsusi təşkilatlar var. Onlar da nəzarət etməlidir.

- Kamran müəllim, məlum olub ki, həmin mikroavtobus qeyri-qanuni fəaliyyət göstərib. Sərnişin daşınması üçün heç bir lisenziyası yoxdur...

- Yol polisinin ixtiyarı

edə bilməz. Xüsusilə də bu gün aşkar olunan qayda pozuntularının əksəriyyəti xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar olunur. Yeni onlar avtomatik şəkildə aşkar olunur, barəsində protokol yazılıb ünvanə göndərilir. Hətta o qayda pozuntusuna görə belə yol polisinin ixtiyarı yoxdur ki, avtomobili saxlasın. Yeni xüsusi texniki vasitələrin aşkar etdiyi qayda pozuntusuna görə əgər müfəttiş yolda həmin avtomobili saxlayarsa, artıq həmin müfəttişin özü qanunvericiliyin tələblərini pozmuş olur. Etiraf edək ki, müəyyən məsələlərdə polisin də səlahiyyətləri məhduddur. Hər qayda pozuntusuna görə avtomobili saxlayıb cərimə eləmək və ya sürücünü idarə etmədən kənarlaşdırmaq olmaz. Belə bir informasiya da yayılıb ki, guya bu mikroavtobus əvvəllər yük maşını olub, sonradan onu mikroavtobus ediblər. Ancaq bu da yalan informasiyadır. Bu avtomobil mikroavtobus kimi istehsal olunub, ölkəyə gətiriləndə də bu maşın mikroavtobus olub. Heç bir konstruktiv dəyişikliyi olmayıb. Sözsüz ki, hadisə ilə bağlı istintaq aparılır və o istintaqın nəticəsindən asılı olaraq təqsirli tərəf müəyyən olunacaq.

Hələ ki, biz konkret olaraq sürücünü təqsirli görürük. Hadisənin görüntüləri də yayıldı. Görüntüdə də görürük ki, dayanmış bir nəqliyyat vasitəsinin arxasında xüsusi lentlənmiş yer

“Əgər şəxsin müvafiq sürücülük vəsiqəsi varsa, qaydaları pozmayıbsa, yol polisi ona heç nə edə bilməz”

Ancaq başqa hansı qanunverici akt var ki, onun əsasında həmin sürücünü bu işdən kənarlaşdırmaq və ya nəqliyyat vasitəsinə idarə etməsinə qadağa qoyaq. Axı qanunvericilikdə belə bir hal yoxdur. Bu sürücü hansı qaydaları pozubsa ona görə məsuliyyətə cəlb olunub. Həmin cərimələrin də hamısını ödəyib. Biz onu sistemə görə bilirik. Digər tərəfdən, ictimai nəqliyyat vasitəsinin müntəzəm və ya qeyri-müntəzəm fəaliyyətinə nəzarət etmək də bizim səlahiyyətimizdə deyil.

- Qəza ilə bağlı müzakirə olunan bir məsələ də odur ki, yolda dayanan yük maşını bir gündən artıq imiş ki, orada dayanıbmiş və onun ərazidən uzaqlaşdırılması üçün heç bir qurum tədbir görməyib...

du ki, havanın qaranlıq vaxtı bir avtomobil orada nə lentə, nə də yük maşınına dəymədi, ancaq günün günorta çağı, bu avtomobil göz görə-görə yolda dayanan o boyda maşını vurdu. Nə onun qabağındakı lenti, nə nişanı, nə mişar daşlarını görmədi, getdi əvvəl daşları və lenti dağıtdı, sonra da yük maşınına çırpıldı. Bu onu göstərir ki, sürücünün diqqəti yolda olmayıb. Sürücü gah bəhanə gətirir ki, qabağıma piyada çıxdı. Sonra dedi ki, “Nexia” markalı maşın mənə sıxdı və idarə etməni itirdim. Görüntülərdən də görünür ki, onu nə maşın sıxdırıb, nə də piyada çıxdı. Sadəcə adamın diqqəti yolda olmayıb.

- Kamran bəy, bu hadisədən sonra insanların yol-

Həmin insanların təvəllüdünü görəndə, uşaqların, gənclərin dünyasını dəyişdiyini görəndə biz orada öz övladlarımızı görürük. Əgər cəmiyyət yalnız səs-küylü hadisələr olanda bu haqda eşidirsə, biz onu hər gün hiss edirik. Ancaq bu sahə tam olaraq polisin ixtiyarına verilməyib. Burada bir neçə təşkilat nəzarət edir. Hər kəs öz işinə məsuliyyətlə yanaşmalıdır. Biz sərnişinlərə dəfələrlə tövsiyə etmişik ki, əgər şəhərdən kənara, uzaq məsafələrə getmək istəyirsinizsə mütləq Bakı Avtovağzalından gedin. Ayrı-ayrı yerlərdə sərnişin daşımaya cəlb olunmuş avtomobillərə minməyin. Çünki o avtomobillərə nəzarət olunmur. Ona nəzarəti təşkil edən qurumlar onun ancaq müəssisədən çıxdığı yerlərdə onlara nəzarət edə bilərlər. Bu avtobuslardan istifadə edən insanlar problemlərlə üzləşirlər. Ona görə də, konkret olaraq daşınma üçün nəzərdə tutulan şəhərdaxili marşrutlarda ancaq duracaqlardan, rayonlara, şəhəratrafi qəsəbələrə getmək üçün dövlət avtovağzalından istifadə etmək lazımdır. Bu avtovağzal nəqliyyat vasitələri ciddi baxışdan keçir, sürücülər müayinə olunur, sərnişinlərə zəmanət verilir. Ancaq ayrı-ayrı yerlərdə olan mikroavtobuslara minmək olmaz. Belə məsələlərə ictimaiyyət diqqət yetirsə, bir də bu cür qəzalarda övladlarımızı itirmərik.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Martin 9-da Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın sədrliyi ilə Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin yataqxanalarında müvəqqəti məskunlaşmış qaçqın və məcburi köçkün ailələrinin köçürülməsinə həsr olunmuş müşavirə keçirilib.

M.Əliyeva müşavirənin doğma torpaqlarından didərgin düşmüş soydaşlarımızın problemlərinin həllinə həsr edildiyini, bu məsələnin artıq 20 ildən çoxdur dövlətin diqqət mərkəzində olduğunu bildirdi. Mehriban Əliyeva Prezident İlham Əliyevin imzaladığı qaçqın və məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına dair Dövlət Proqramının icrası nəticəsində soydaşlarımızın sosial, təhsil, məşğulluq, yaşayış və tibbi təminatı istiqamətində lazımı tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycanın birinci vitse-prezidenti qeyd edib ki, indiyə qədər bölgələrdə məcburi köçkünlər üçün 100-ə yaxın müasir yaşayış kompleksi salınıb, 250 min köçkün yeni mənzillə təmin olunub, salınan qəsəbələrdə 150 məktəb, 60 tibb mərkəzi və uşaq bağçası inşa edilib. Soydaşlarımızın işlə təmin olunması istiqamətində lazımı addımlar atılıb, son 13 ildə yüz minlərlə qaçqın və məcburi köçkün işlə təmin olunub.

Müşavirədə iştirak edən Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov musavat.com-a açıqlama verib. O bildirib ki, sözügedən müşavirədə Sumqayıt sakinlərini və şəhərdə məskunlaşan məcburi köçkünləri narahat edən məsələ öz həllini tapıb: "Bu müşavirədən sonra Sumqayıtda toy-bayram idi. Şəhərimizdə məskunlaşmış məcburi

"Mehriban xanımın iclasından sonra Sumqayıtda toy-bayramdır"

Zakir Fərəcov: "İndiyədək Sumqayıtda qaçqın və məcburi köçkünlər üçün yaşayış binaları inşa olunmamışdı"

köçkünlər çox sevinirlər ki, onların mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün xanım Mehriban Əliyeva göstəriş verdi. Məcburi köçkün ailələri yüzlərlə teleqram vuraraq, Mehriban xanıma öz minnətdarlıqlarını bildiriblər".

Z.Fərəcov bildirib ki, birinci vitse-prezident vəzifəyə başlayandan sonra keçirdiyi ilk iclası Azərbaycanın ən ağırlı məsələlərindən olan qaçqın və

məcburi köçkünlərin problemlərinə həsr etməsi, çox təqdirləyici məsələdir: "Bu, Azərbaycan dövlətinin erməni təcavüzü nəticəsində öz doğma torpaqlarından didərgin salınmış vətəndaşlarına illərdir davam edən qayğısının, dəstəyinin növbəti mərhələsidir. Qaçqınların başqa sosial problemləri ilə yanaşı, onların mənzil-məişət problemlərinin həlli də sürətləndirilir. Xanım Mehriban

Əliyeva müşavirədə məcburi köçkünlərlə bağlı yeni yaşayış massivlərinin, qəsəbələrin salınması ilə bağlı konkret göstərişlər verdi".

İcra başçısı bir məqamı da vurğulayıb: "Məcburi köçkünlərin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində Sumqayıt şəhərində də işlərə start verildi. İndiyədək Sumqayıtda qaçqın və məcburi köçkünlər üçün yaşayış binaları inşa

olunmamışdı. Birinci vitse-prezident müşavirədə bu məsələnin həlli istiqamətində də tapşırıq verdi. Artıq Sumqayıtda qaçqınlar üçün çox mərtəbəli, çox mənzilli binalar tikiləcək. Bunun üçün konkret ərazi də ayrılıb. Bakı-Quba yolunda, Sumqayıtdan 8 kilometr məsafədə 200 hektar yer ayrılıb. Orada böyük bir qəsəbə salınacaq".

Z.Fərəcov deyib ki, Sumqayıtda 52 min qaçqın və məcburi köçkün yaşayır: "İlk mərhələdə qəzalı binalarda - Sumqayıtda 15-ə yaxın qəzalı yataqxanada qaçqınlar yaşayır - məskunlaşmış məcburi köçkünlər yeni binalarda mənzillə təmin ediləcəklər. Bundan sonra isə uşaq bağçalarında, məktəblərdə, başqa vətəndaşlara məxsus zəbt edilmiş mənzillərdə yaşayan məcburi köçkünlər köçürüləcək".

□ **Azər AYYAN**

Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov ilə görüşü zamanı danışıqların dayandırılması səbəbləri haqqında səsləndirdiyi fikir bizdə çox ciddi narahatçılıq yaradır. Çünki sülh danışıqlarına ara verilən zaman silahların səsi daha gur eşidilir. Bu isə bütün region üçün böyük təhlükə və humanitar böhran deməkdir. Baş verə biləcək müharibə insan itkiləri ilə müşahidə olunan böyük faciələrə gətirib çıxarır ki, bu da münafişənin həllini daha da çətinləşdirərək gələcək birgə yaşayış imkanlarını sıfıra endirir. Ermənistan-Azərbaycan Sülh Platforması olaraq yuxarıda qeyd olunan səbəbləri əsas götürərək dövlət başçıları və rəsmilərini hərbi ritorikaya son qoymağa, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllində vasitəçilərinə rolunu oynayan ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərini danışıqların bərpa olunması üçün səylərin artırılmasına səsləyirik. Həmçinin, ATƏT-in Minsk qrupunu Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qoşunların təmas xəttində yaranan biləcək istenilən hərbi eskalasiyanın qarşısını almaq məqsədi ilə əvvəlcədən mandatlarına uyğun olaraq qabaqalıcı tədbirlər həyata keçirməyə çağırırıq".

Xanım Heyə deyilən "yox"

Xalid KAZIMLI

Cənubi Koreyanın siyasi rəhbərliyi haqqında ilk yazımı təxminən 20-21 il öncə yazdığımı xatırlayıram. O zaman Cənubi Koreyanın prezidenti Ro De U korrupsiya ittihamı ilə həbs olunmuş, məhkəməsində zar-zar ağlamışdı. Ancaq göz yaşları cənab Uya kömək etməmişdi, ona 22 il həbs cəzası kəmiş, sonra cəzanı 17 ilə qədər azaltmışdılar. (Bununla belə, Ro De U cəmi 2 il həbsdə yatdı, 1998-ci ildə əfv olundu).

Ondan sonra da Cənubi Koreya rəhbərləri, eləcə də ölkənin özünü haqqında tez-tez yazmalı olurduq.

Çünki bu ölkədə vaxtaşırı seçkilər keçirilirdi, hər dəfə də yeni partiyalar, yeni simalar qalib gəlirdi.

Elə ona görədir ki, Cənubi Koreyanı idarə edənlərin adlarını bir türlü yadda saxlamaq olmur - tez-tez dəyişirlər.

Son 60 ildə bu ölkədə 12 prezident, 30-a yaxın baş nazir dəyişib. Bu ölkəyə "bir millət-iki dövlət" statusunda olan Şimali Koreyada isə 70 ildir rəhbərin adı dəyişmiş, Kim olaraq qalır. Üç Kimin (Kim İr Sen, Kim Çen İr və Kim Çen İn) hər üçü bir ailəndir.

İndi Cənubi Koreya yenidən dünyanın diqqət mərkəzindədir. Ona görə ki, bu dövlətdə daha bir prezident korrupsiya qurbanı olub.

Düənən ölkənin konstitusiyaya məhkəməsi prezident Pak Kin Henin barəsində çıxarılmış impichment qərarını yekdilliklə təsdiqləyib.

Beləliklə, xanım He səlahiyyət müddətinin bitməsinə 1 il qalmış "əl tutduğu" tamahkar rəfiqəsinin və öz başısoyuluğunun güdazına gedərək vəzifəsini itirib.

Koreya yarımadasının şimalındakı despotik rejimdən fərqli olaraq, cənubdakı dövlətdə prezidentlərə, baş nazirlərə dövləti cinayətləri bağışlamırlar.

Şimaldakı dövlətdə Kim Çen İn istədiyi adamı sorğu-sualsız öldürə, milləti acıdan qıra, dövlətin sərvətini istədiyi kimi talaya bilər, ona gözün üstə qaşın var deyən olmayacaq, amma yarımadasın cənubundakı dövlətdə xalqın seçdiyi prezident öz rəfiqəsinin varlanmasına şərait yarada bilməz, dövlət institutları ona bu imkanı tanımayacaqlar.

100 min kvadrat kilometr ərazisi, 50 milyon əhalisi, 1 trilyon 500 milyard dollar həcmində ÜDM-ü olan dövlət bu günlərə elə-belə gəlməyib, belə-belə gəlib - dövlətdən oğurluq edənləri, millətə kəf gələnləri vaxtaşırı cəzalandıraraq, məsuliyyətə cəlb edərək, istefaya göndərərək.

Əslində Cənubi Koreya heç də yaranışından demokratik rejimlə, qanunlarla idarə olunmayıb. Hətta 1972-ci ildən 1988-ci ilə qədər bu ölkədə də diktatura quruluşu hökm sürüb, seçkilərin nəticələri saxtalaşdırılıb, prosesə hiylə qatılıb.

Ancaq 1988-ci ildən sonra ölkə demokratiya rellərinə oturub, seçkilər dürüst və şəffaf keçirilib, dövlət institutları güclənib, hakimiyyət qolları müstəqilləşib, qanunlar yüksək rəqiblərin iradəsinin fəvqünə keçib.

O vaxtdan bəri beledir - nazirlərin oliquarlaşmasına, ən yumşaq halda belə, proteksiya (himayədarlıq) ilə məşğul olmalarına belə imkan verilmir. İfşa olunan yanır. İndiki prezident xanım He də belə bir "yüngül cinayət" in qurbanı olub.

Bu, elə bir cinayət növüdür ki, azərbaycanlı vəzifə adamlarının sözü olmasın, dünyanın hər bir ölkəsində var.

Hətta bir çox ölkələrdə bunu açıq-aşkar etiraf edirlər. Bu regionda dostlarının, orta və ali məktəb yoldaşlarının, ailə üzvlərinin biznes fəaliyyətinə himayədarlıq etməyə görə cəzalandırılan bir kimsə yoxdur.

Milyonlarla dollar həcmində dövlət vəsaitinin mənim-sənilməsində, sahibkarlardan reket yoluyla aylıq xərc toplanmasında ittiham olunan nazirlərin cinayət məsuliyyətinə şahid kimi cəlb edildiyi ölkələrdə "dosta pulqazanmağa şərait yaratmaq" nə böyük cinayət imiş.

Bu, Cənubi Koreyada cinayətdir. Və bu cür "heç nə üstə hörmətli adamın başına oyun açmaq" məsələsi Cənubi Koreya xalqına ziyan gətirmir, əksinə, dövləti qüdrətləndirir.

Son 70 ildə bir ailənin, son yeddi ildə isə bir adamın əlində əsir-yesir olan, saray qanunlarından başqa heç bir qanunun işləmədiyi Şimali Koreyanın isə ərazisi CKR-dən 20 kvadratkilometr artıq, əhalisi yarımbarı azdır, ÜDM-ü isə cəmi 32 milyarddır - təxminən 500 dəfə az.

Sülh Platforması dövlət rəsmilərini müharibə çağırışlarına son qoymağa çağırır

"Müharibə ritorikası Cənubi Qafqaz regionunda yenidən sabitliyin və təhlükəsizliyin pozulmasına əsaslı zəmin yarada bilər"

Ermənistan-Azərbaycan Sülh Platforması dövlət rəsmilərini çıxışlarında müharibə çağırışlarına son qoymağa çağırır.

Sülh Platformasının mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, bəyanatda qeyd edilir ki, Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyanın bu günlərdə "Frans-Press" Agentliyinə (AFP) açıqlamasında əksini tapan müharibə ritorikası Cənubi Qafqaz regionunda yenidən sabitliyin və təhlükəsizliyin pozulmasına əsaslı zəmin yarada bilər.

Sülh Platforması hesab edir ki, dövlət rəhbəri səviyyəsində belə bəyanatın verilməsi Ermənistanın danışıqlar prosesində maraqlı olmadığını bir daha ortaya qoyur: "Biz Ermənistan-Azərbaycan Sülh Platforması olaraq dövlət başçıları

nın müharibə bəyanatı verməsini qəbul edilməz sayırıq və bilirik ki, belə hallar məqsəddən asılı olmayaraq insanlarda düşmənçilik və nifrət hisslərinin artmasına səbəb olur. Bu da öz növbəsində sülh prosesinə ciddi təhlükə yaradır. Hesab

edirik ki, dövlət rəhbərlərinin münafişənin həlli ilə bağlı çıxışları ciddi və konkret məsələlər üzrə aparılmı olan danışıqların konstruktivlik aurasını qorumaq lazımdır. Eyni zamanda Rusiyada Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun

Deputat, Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Arif Rəhimzadənin km.ru rus xəbər portalına verdiyi müsahibə aramı qatıb. Daha doğrusu, onun "biz türk deyilik, türklər tamam ayrı millətdir", yanaşması Azərbaycanda ciddi etirazlar doğurub. Ayrı-ayrı ziyalılar, ictimaiyyət nümayəndələri, siyasətçilər, həttə komitə sədrinin deputat həmkarları bu yanaşmaya kəskin etiraz ediblər. Belə həssas bir məqamda belə yanaşma, bu cür açıqlama kimə, nəyə lazımdır, sualı üzərində çoxları baş sındırır. Biz "Yeni Müsavat" olaraq Arif Rəhimzadənin özünü dinləmək, ortadakı suallara onun öz dilindən cavab almaq istədik. Kifayət qədər açıq söhbət etdik, buyurun, tanış olun:

- Arif bəy, yaqın etiraf edirsiniz ki, bir müsahibə ilə böyük bir qalmaqla səbəb olmuşunuz. Siz milli kimliyimizlə əlaqədar olduqca həssas məsələyə toxunarkən belə bir reaksiyanın olacağını əvvəlcədən gözləyirdinizmi?

- Burada heç bir qəbahət görmürəm. Mən qeyri-adi heç bir söz deməmişəm, bunu savadlı insanlar daha düzgün qiymətləndirirlər, mənim sözümü ümumi kontekstdən çıxardaraq, onun bir hissəsini yayıblar. Siz km.ru saytında mənim çıxışımı oxusanız görərsiniz ki, müxbirin "Mən eşitmişəm ki, türklər və azərbaycanlılar bir xalqdır" sualına cavabım belə olubdur: Biz azərbaycanlıyıq, türklərlə eyni kökə maliklik, ancaq başqa xalqlarıq. Bilirsiniz vəziyyət necə idi, bundan qabaq hansı hadisələr olmuşdu? Bakıda Rusiya ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin yaradılmasının 25 illiyi ilə əlaqədar bir məclis keçirildi. Həm o tərəfdən, həm də biz tərəfdən deputatlar, ictimai xadimlər və ekspertlər var idi. Sədrlik edən biz tərəfdən Səməd Seyidov, digər tərəfdən Markov idi.

"Biz gərək özümüzü azərbaycanlı kimi təqdim edək"

Arif Rəhimzadə: "Bəla odur ki, Rusiya bizi həmişə türklərlə eyniləşdirib və xalq olduğumuzu inkar edib"

Arif Rəhimzadə: "Bəla odur ki, Rusiya bizi həmişə türklərlə eyniləşdirib və xalq olduğumuzu inkar edib"

türklüyümüzü danmağınız oldu, məhz bu məsələ önə çıxdı. Bu, təsadüfi məsələdir, yoxsa...

- Yox, bu, təsadüfi deyil, bu, bir çoxlarının məsələyə səthi yanaşmasının, özünü qəhrəman kimi göstərmək istəməsinin nəticəsidir. Onlar milli qəhrəman rolunda çıxış edir, amma keçmişləri və əməlləri hamıya məlumdur.

- Yuxarıda dediklərinizə qatılmamaq mümkün deyil. Amma sonrakı fikirlərinizlə faktiki olaraq öz əleyhinizə rəy formalaşdırmısınız. Niyə belə etdiniz?

"Biz hamımız azərbaycanlıyıq, Azərbaycan dövlətinin vətəndaşlarıyıq. Etnik köklərimiz müxtəlif ola bilər. Mənim də etnik köküm türkdür"

- Hansı fikirlərimlə?
- "Biz türk deyilik, azərbaycanlıyıq" fikrini nəzərdə tuturam.

- Məndən soruşdular ki, siz türksünüz? Çünki Moskvada belə deyirlər. Dedim yox, biz azərbaycanlıyıq. Ancaq bizim kökümüz türkdür. Mən bunu demişəm.

- Arif bəy, siz təsadüfi adam deyilsiniz, kifayət qədər həyat təcrübəniz var, uzun illərdir siyasət meydanındasınız. Hər halda siz də bilməmiş deyilsiniz ki, bu millətə azərbaycanlı adı sonradan qoyulub, tarixən dost-düşmən bizi türk olaraq tanıyıb...

- Amma sizin qaldırdığınız digər məsələlər ictimaiyyətin diqqətini cəlb etməyib, müzakirə olunan məsələ

- Amerikada yaşayanlar etnik cəhətdən kimdir? Orda ingilis də, türk də, italyan da var. Ancaq onların hamısına amerikan deyillər. Yaxud götürək Rusiya, Ukrayna, Belarus, Bolqarıstan, Çexiya, bunlar hamısı slavyandır, ancaq hər biri ayrı millətdir. Biz bunu indiyə qədər başa düşməmişik də, bu, bizim çox böyük nöqsanıdır.

- Əgər Azərbaycanda yaşayan digər etniklər, ləzgilər, talışlar, ruslar özlərini öz adı ilə çağırırsa, niyə mütləq çoxluq təşkil edən etnos özünü türk adlandırmamalıdır?

- Qazaxlar, türkmənlər, qırğızlar kimdilər? Biz də düzgün olaraq deyirik azərbaycanlıyıq. Birincisi, bizim nə pasportumuzda, nə də şəxsiyyət vəsiqəmizdə milliyyət qrafası yoxdur. Ayrı-ayrı millətlərin nümayəndələri özlərini azərbaycanlı adlandırmırlarsa, bu ilk növbədə dediyiniz "qalmaqla" qaldıranların təqdiri üzündən irəli gəlir.

- Əslində qazax, qırğız, Anadolulu türkü olduğu kimi, biz də Azərbaycan türkləriyik. Bəziləri hesab edir ki, türkə qarşı nifrət hissi olan insan öz fikrində belə ısrar edə bilər. Bu cür yanaşmalarla bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Çox səhv fikirdir. Mənim türklərə heç bir nifrətim, mənfimünasibətim yoxdur. Biz qaradaşlıq və qardaş olaraq qalacağıq.

- Bu arada Türkiyədəki dostlardan mesajlar aldıq, onlar çox narahatdırlar ki, Azərbaycan parlamentinin tanınmış bir üzvü belə bir münasibət sərgiləyib. Bu narahatlıqlara cavabınız nədir?

- Biz Azərbaycanda yaşayıyıq, Azərbaycan Konstitusiyası var, orada Azərbaycan dili təsbit olunub və biz də hamımız azərbaycanlıyıq, Azərbaycan

nız, bu məsələdə fərqli düşünməyinizin anlamı nədir?

- Eyni zamanda Heydər Əliyev deyirdi ki, "Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam". Bunu da o deyirdi, elədir?

- İcazə verin razlaşmayım. Heydər Əliyev də prezidentliyi dövründə Türkiyə-Azərbaycan birliyinə strateji məsələ olaraq önəm verirdi...

- Əşi, birlik var e, yenə də birlik var. Kimdir o birliyi inkar edən? Söhbət ondan gedir ki, biz azərbaycanlıyıq.

- Amma yuxarıda da dediniz ki, siz özünüz də etnik cəhətdən türksünüz...

- Əlbəttə. Valideynlərimin biri Şamaxıdan, o biri Qazaxdandır.

- Siz də türksünüzsə, indi bu millətin türklüyünü danmaları mənası nədir?

- Ay qardaş, mən deyirəm ki, bizim kökümüz türkdür, ancaq biz özümüz Azərbaycan

- Arif bəy, ona qalsa, Güney və Qzey Azərbaycanında yaşayan azərbaycanlılar arasında da kifayət qədər fərq var. Dünya görüş, məsələlərə baxışda da fərq az deyil. İndi biz 40 milyonluq Güney türklərini də danıb, "onlar türk deyil", deyəcəyik? Hansı ki, meydanlara çıxanda "mən azəri deyiləm, türkəm" deyirlər...

- Onlar da azərbaycanlıdır. Onlara Güney türklərini deyirlər? Her yerdə onlar cənubi azərbaycanlılar kimi təqdim olunurlar.

- Hər halda Turan dünyası, Türk birliyi deyilən məsələlərdən də xəbərsiz deyilsiniz. Üstəlik, sizin də səs verməyiniz nəticəsində bu parlamentdə Türk PA yaradılıb, Azərbaycan da ən yüksək səviyyədə türkdilli ölkələrin birliyində təmsil olunur. Sizin dedikləriniz bütün bunları danmaq demək deyilmə?

- Mən türklərə qarşı çıxış eləmirəm ki. Türk PA da o kök əsasında yaranıb. Ancaq biz

"Məndən soruşdular ki, siz türksünüz? Çünki Moskvada belə deyirlər. Dedim yox, biz azərbaycanlıyıq. Ancaq bizim kökümüz türkdür. Mən bunu demişəm"

xalqının nümayəndəsiyik. Uygur da, özbək də, qırğız da, qazax da eyni mənşəli xalqlardır. Ancaq inkişaf dövründə hər bir xalq özünəməxsus dəyərlər, adət-ənənələr, mədəniyyət, ədəbiyyat formalaşdırıb. Azərbaycan dili, alimlərin fikrincə, türk dünyasında ən inkişaf etmiş dildir. Bizim və digər türkdilli xalqların formalaşmasına fərqli amillər təsir edibdir. Bu gün biz tolerant, dözümlü, Avropa və dünya mədəniyyətinə qovuşan və eyni zamanda öz milli ənənəmizə sadıq bir xalqıq. Digər türkdilli xalqlar başqa şəraitdə formalaşmış və bizdən fərqlənirlər. Məsələn bax, bu qaydada anlamaq lazımdır. Moldovada yaşayan

başqa-başqa xalqlarıq. Qazax da başqa xalqdır, özbək də, türkmən də, azərbaycanlı da, türklər də.

- Türkmən "biz azərbaycanlılarla qan qardaşınıq" deyir, sizsə...

- Qan qardaşı, ya nə olursan, ol e, xalq kimi biz başqa-yıq. Amma mən həmişə deyirəm ki, bizim eyni kökümüz var.

- Əgər kökümüz bir, soyumuz birdirsə, siz də bunu inkar etmərsiniz, onda niyə ayrılıq sala bilərsiniz? Onsuz da türk dünyasının düşməni dostundan çoxdur.

- Biz ayrılıq salmırıq. Biz Azərbaycanda formalaşmışıq və yerin adına görə də xalqın adı müəyyənləşdirilir. Belorusun da rusla heç bir fərqi yoxdur, özünə rus demir ki, belorus deyir. Ukrayna niyə özünü Rusiyadan ayırır? Adətləri, inancları da eynidir, niyə eyni adla çağınırlar? Mən də deyirəm ki, kökümüz birdir, etnik cəhətdən eyniyik, ancaq formalaşmış xalq kimi, biz azərbaycanlıyıq.

- Deməli, Azərbaycan türkləriyik də? Necə ki, Azərbaycanda talışlar, ləzgilər, tatarlar, udinlər özlərinin milli kimliyini danmır, türklər niyə dansın ki?

- Onlar özlərini etnik mənsubiyyətinə görə adlandırlar, ancaq Azərbaycan vətəndaşlarıdır və özlərini azərbaycanlı adlandırlar. Xarici ölkələrə də gedəndə özlərini talış kimi yox, azərbaycanlı kimi təqdim edirlər.

(davamı səhifə 10-da)

□ Elşad PAŞASOY
Foto: "YM"

Zaur Bayramlı adı ictimai-siyasi sektora yaxından tanışdır. 11 il Türkiyədə yaşamış, son 2 ildə isə Vaşinqtonu məskən seçmiş politoloq Amerikanın "hər cikinə-bikinə" bələddir. Vaşinqtonda bizi müşayiət edən də Zaur bəy oldu. Park, muzey, mağaza demədən, müsahiblərlə görüş vaxtını belə az qala özü təyin edərək, qurdu programımızı. Əksər Vaşinqton müsahibələrinin fotoları da elə Zaur bəyə aiddir. Artıq səfərin ilk günündən leksikonu belə formalaşmışdı:

"Bu gün müsahibəmiz filan saatdadır", "Reportajımız maraqlı olsun deyə filan-filan yerlərə də gətməliyik". Sanki bizim ailənin bir üzvü, kollektivin bir parçası kimi. Bu qədər doğrmanın fonunda nəyə görə mən onu Amerikada bir az sıxılmış hiss etdim - bir yanı boşmuş kimi, özünü burda tapmamış kimi. Elə müsahibədə də bunlardan danışdıq. Təbii ki, təkəcə bunlardan yox...

- *Mühacir həyatı Zaur Bayramlı üçün yad bir şey deyil. Səhv etmərsən, bundan öncə 11 illik Ankara həyatınız olub. Yəni bu, sizin ilk mühacirətiniz deyil. Ankaradan Vaşinqtona gələn yol necə idi?*

- Onu deyim ki, ABŞ-a köçməyən mühacirət sayılır, amma siyasi mühacirət deyil. Amerikada bulunma səbəbim siyasi deyil. Mən 2003-2014 tarixləri arasında Ankarada yaşadım. Ondan sonra Yaşıl Kart (Green Card) udma şansım oldu. İndiki halda isə bu, yaşadığım sözün bütün mənalarda mühacirətdir.

- *Hər bir mühacirətin bir səbəbi var. Sizininki nə idi?*

- Mənimki şəxsi səbəb idi. Uşaqlarımızın təhsili ilə və başqa bəzi səbəblərlə bağlı idi.

- *Amerika yeni dünyadır. Buranı yaşamaq üçün seçmək ciddi analiz tələb edir. Sizin araşdırma və analizlərinizin nəticəsi niyə buranı göstərdi?*

- Hər halda, tək yol bu oldu - üçün, Yaşıl Kart (Green Card) uduşunda iştirak etdiyim üçün, bu sonuca gəldik. Hesab edirəm ki, Amerikada təhsilin səviyyəsi başqa ölkələrdən daha yüksəkdir.

- *Bir günün qərarı deyildi bu... Toparlanma, köçmə... prosesi nə qədər davam etdi?*

- Bir il, il yarım qədər proses çəkdi. Mənimçün Türkiyədən keçici də olsa ayrılmaq çətin oldu. Türkiyədəki şərtlər təəssüf ki, istədiyimiz şəkildə yox, məniyi doğru gedir. İnsan üçün ən önəmli şey həm özünün, həm övladlarının can güvenliyidir. Türkiyədə bu, ciddi şəkildə təhlükə altındadır.

- *Ailə üzvlərinin hamısı bu radikal qərarla razılaşdı?*

- Təbii ki, biz demokratik ailə olduğumuz üçün ailə üzvlərinin hər birinin fikri önəmlidir. Çətin oldu. Çünki mənim övladlarının həyatının böyük hissəsi Türkiyədə keçmişdi. Onlar üçün də həyatlarından, məktəblərindən ayrılmaq çətin oldu. Amma bir anlamda bu, məcburiyyət oldu. Mənimçün də çətindir. Mən bir türk milliyətçisiyəm. Mənimçün Azərbaycanda, Türkiyədə və yaxud hər hansı türk cümhuriyyətində yaşamaq daha rahatdır, nəinki hansısa bir Avropa ölkəsində və ya Amerikada. Amma şərtlər belə gətirdi ki, bir müddət Türkiyədən kənarda olmağım

həm şəxsi, həm ailə baxımdan, həm də Türkiyənin dövlətçilik maraqları baxımdan daha uyğun qərar idi.

- *Türkiyə dövlətçilik maraqları baxımdan?.. Maraqlıdır, sizin orda qalmanız dövlətçiliyə hansı maneələr yarada bilərdi? Söhbət bizim bilmədiyimiz məqamlardan gedir deyərsən.*

- Hər şeyi qısa müddət içində açıqlamaq olmur. Əbulfəz Elçibəy demişken, hər şeyin zamanı ehtiyacı var. Bizim Türkiyədə varlığımız əsas etibarilə İran adlanan ölkəni rahatsız

olduğum şəxs sızsiz. Ona görə də sizinlə bağlı təəssüratlarımla əlaqəli özünüzlə paylaşacam. Yanlışım varsa, düzəldərsiz. Özünüzlə burda çox da rahat hiss etmədiyinizi duyuram. Köçməyə qərar vermiş, yeni həyata başlamış biri olsaz da, hiss olunur ki, ürəyinizin bir küncündə natamamsız. Özünüzlə tam relaks hiss etmirsiz.

- Doğru müşahidədir. Dedi-yim kimi, mən bir türk milliyətçisiyəm. Bu, mənim Amerika cəmiyyətinə inteqrasiya problemlə bağlı deyil. Inteqrasiya olunmuş sayıla da bilərəm. Am-

ağırdır. Bizim millətimizin bu gün xeyli sayda nümayəndələri qütbətdə yaşamaq zorundadır. Onlar bunu könüllü şəkildə etməyib. Hər kəs istəyər ki, öz ölkəsində çalışsın, yaşasın. Təəssüf ki, Azərbaycanda insanlar müxtəlif səbəblərdən - siyasi, sosial - ölkəni tərk edir. Əminəm ki, qütbətdə yaşayanların 90 faizi məcburiyyətdən bunu seçir.

- *Bu günə qədərki müsahibələrimdən eşitdiyim və gəldiyim nəticə odur ki, Amerika ona doğru gələn heç bir insanı ac qoymur, qucaq açır hər birinə. Qatılırsız bu fikrə?*

bəyənmemək problemi var. Burda dəfələrlə məşin saxlayıb, dilənçilərlə danışmışam. Onlardan niyə işləməməsinin səbəbini soruşmuşam, hətta onlara saat hesabı qabyuyan, təmizlikçi kimi işlər tapacağıma da söz vermişəm. Onlar bu hesabla gündə 80-90 dollar qazana bilərlər. Onlar bundan imtina edib. Çünki həyat tərzi parazitliyə, tüfeylliliyə alışıb. Təəssüf ki, bizim insanlar arasında da belələri var. Amma mən düşünürəm ki, halal yolla qazanan puldan heç kim imtina etməməlidir. Təbii ki, ingiliscənin səviyyəsindən asılı

getdikcə ağırlaşır. Azərbaycanda yaşayan hər kəsi qəhrəman hesab edirəm və onların qarşısında baş əyirəm. O cür təkliklərini də anlayıram. Onlarda da belə təəssüf ola bilər ki, bu adamlar ölkədən çıxan kimi cənnətə qovuşurlar. Heç bir qayıqları və problemləri olmadan şəxsi həyatlarını yaşayırlar. Amma heç ele deyil. Biz də burda bir sıra çətinliklərlə qarşılaşırıq.

- *Son olaraq, Tramp Amerikasında baş verənləri soruşmaq istəyirəm sizdən. Nə düşünürsüz, Trampın siyasəti*

"Türkiyədə qütbəti hiss etmirdim, amma Amerikada hiss edirəm" - mühacir politoloqun hekayəti

Zaur Bayramlı: "Amerikada iş tapmaq yox, iş bəyənmemək problemi var"

"Amerika cəmiyyəti ehtiyacı olan səmimiyyəti Trampda tapdı"

edirdi. Sadəcə, şəxsi nəzərdə tutmuram. Mən və dostlarım Güney Azərbaycan məsələsini ölkənin gündəminə gətirməyə çalışırıq. Təvazökarlıqdan uzaq olsa da, bu məsələdə də müəyyən uğurlara imza atdıq. Bu da İrani narahat edirdi. Türkiyə son illərdə yetərinə xarici siyasətdə həssas, enişli-çuxuşlu bir mərhələyə qədəm qoydu. Biz də düşündük ki, ölkələrarası münasibətlərdə problem olma-yaq. Bəlkə biz kiçik bir detalıq. Amma detal olaraq problem yaratmamaq adına bir kənarında dayanmağa qərar verdik. Vaşinqton seçimində təbii ki, müəyyən faktorlar rol oynadı. Burada səbəb Amerikanın dünyanın aparıcı ölkəsi olması oldu. Vaşinqton da bir anlamda dünyanın paytaxtı sayılır. Mən hesab etdim ki, biz inandığımız ideallar uğrunda, özəlliklə Güney Azərbaycan məsələsində dünyanın siyasi mərkəzində daha böyük işlər görə bilərik. Burada da yetəri qədər olmasa da, bəzi işlər görürük.

- *İlk addımları atdınız mı?*

- Bəli. Burada xeyli quzeyli və güneyli milli fəallar yaşayır. Qənaətbəxş olmasa da, müəyyən addımlar atırıq.

- *Gəldiyim gündən Vaşinqtonda ən çox ünsiyyətdə*

ma inteqrasiya iki şəkildə olur: bir var hər şeyini təslim edəsən, bir də var ölkənin qayda-qanunlarına sayğılı şəkildə yaşayasan. Mən hər şeyimi təslim edən birisi deyiləm. Mən Qərb ölkələrinə, Qərb cəmiyyətinə nə qədər sayğı duysam da, öz dəyərlərimi Qərb dəyərlərimin arxasına keçirmərəm. Mən harada olsam da, türk kimi yaşayıram və övladlarımı da o cür tərbiyə etmişəm. Ona görə də bir türk olaraq qeyri-türk cəmiyyətlərdə istədiyim şəkildə rahat ola bilmərəm. Bir də vətən həsrəti var. Azərbaycanda və Türkiyədə doğmalarımız və yarımçıq qalan işlərimiz var.

- *Bu, əla bu cür də davam edəcək? Bir tərəfi qırıq, alışmağa çalışaraq, amma əziyyət çəkərək... Yoxsa daha real planlarımız var?*

- Təbii var. Türkiyədə qütbəti hiss etmirdim, amma Amerikada hiss edirəm.

- *Qütbət sizi nə zaman daha çox yaxalayır?*

- (gülür) Burada nə qədər kəkotu çayı alıb, dəmləyib, içsən də, sizin şəxsən gətirdiyiniz kəkotu çayının dadını və ləzzətini vermür. Ordan gələn hər bir hədiyyənin maddi dəyərinin üzərinə bir mənəvi dəyər də əlavə olunur. Qütbət gerçəkədən çox

olaraq qazancın da artır. Amma burda bir neçə saat işləməklə minimal ehtiyaclarını ödəyə bilirsən.

- *Ölkədən kənarında yaşayanların, mühacirlərimizin sosial şəbəkədə Azərbaycanla, ölkədə baş verən proseslərlə bağlı yazdıqları statuslar bir çox hallarda tənqid olunur. "Belə asan idisə, burda davam edərdin" tipli reaksiyalar olur. Siz də yanlışlıq statusların müəllifisiz. Eyni münasibət sizə qarşı da yönəlirmi?*

- Mən nəinki Azərbaycanda, Türkiyədə, Güney Azərbaycanda, Doğu Türkiyəstanda, qıscası, türkün olduğu bütün coğrafiyalardakı proseslərə biganə qala bilmərəm. Zaman-zaman o reaksiyalarla qarşılaşmışam. Mən siyasi yolla status almış birisi olmadığım

Amerikaya, amerikalara, eləcə də dünyaya nə vəd edir?

- Öncə onu deyim ki, mən Trampın seçiləcəyini təxmin etmişdim. Hətta sosial şəbəkədə də bunu daha öncədən yazmışdım ki, "mən Trampın ayaq səslərini eşidirəm". Bunun ilk səbəbi budur ki, Amerika cəmiyyəti ehtiyac duyduğu səmimiyyəti Trampda tapdı. Tramp qeyri-ənənəvi çıxış və davranışlar sərgiləyən insan olsa da, cəmiyyətin onun səmimiyyətinə ehtiyacı var idi. Trampın bəyanatları bir çox hallarda Amerikadan kənarında yaşayan insanlarda narahatlıq yaradır. Amma gəlin fikir verək: bir neçə gün öncə Tramp açıqlama verdi və dedi ki, qüsura baxmayın, mən dünyaya vəd verərək prezident olmamışam.

Mən ilk növbədə Amerika xalqına vəd vermişəm, onun maraqlarını düşünmək zorundayam. Nədən bu 7 ölkənin adını qərarlamaya saldım? Amerikaya baş vurduğum zaman Amerika dövlətinə sizinlə bağlı təhlükəsizlik dosyesi tələb edilir. Sizinlə bağlı bilgiləri əldə edir. Bu adıçkilən 7 ölkə isə həmin bilgiləri verməkdən imtina edir. O da haqlı olaraq deyir ki, vətəndaşının mənim ölkəmə gəlməsini istəyirsənsə, əziyyət çəkib o şəxsin güvənlik dosyesini mənə təqdim et. Təbii ki, siyasi mültecilərdə vəziyyət bir az fərqli olmalıdır. Əgər həmin siyasi mültecisi həmin ölkənin rejiminə qarşı mübarizə aparın birdirsə, onunla bağlı fərqli münasibət olmalı, qurunun oduna yaş da yanmamalıdır. Məhz buna görə Amerika məhkəmələri buna qarşı çıxdı. Bununla belə, Tramp da geri çəkilməyəcək. Hesab edirəm ki, 8 illik vəzifəsi dönməndə eyni səpkidə davam edən Obama iqtidarından sonra Amerika cəmiyyətinin yenidən silklənməsinə ehtiyac vardı. Bunu Tramp kimi qeyri-siyasət adamının etməsi mümkün idi. Zaman keçdikcə Tramp sistmə, sistem də Trampa doğru gələcək və bu, ölkənin xeyrinə olacaq. Amerikada qanuni şəkildə oturan miqrantlara problem yaranmayacaq.

□ **Sevinç TELMANQIZI**
Vaşinqton, Amerika

- Qatılıram. Bəzi işləməyən dostlar bəhanə gətirəndə ki, iş yoxdur, mən etiraz edirəm. Çünki burda iş tapmaq yox, iş

üçün üzərimə alınmıram. Bütün hallardasa Azərbaycanda iqtisadi-sosial şərtlərin ağırlığı sirr deyil. İnsanların maddi durumu

Şəffaf humanistin pensiyası

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Mədən Sənayesində Şəffaf Təşəbbüsü (MSST) adlı bir zad var idi, Azərbaycan indi bunun üzvlüyündən çıxıb. Daha doğrusu, həmin zad deyilənə görə ölkəmizdən insan hüquqlarına, QHT-lərə hörmətlə yanaşmağı tələb edirmiş, bunu görməyəndə Azərbaycanın üzvlüyünü dayandırılar, hətta bizim acıgımıza Ermənistanı ora üzv qəbul ediblər. Lakin yapist yoldaşlar buyurur ki, elə olmadı, özümüz bu zaddan çıxdıq.

Hər halda bu nədirsə bizi ya ondan çıxarıblar, ya da biz ondan çıxmışıq. Ermənistanın üzvlüyü isə lap mənasızdır, çünki orda neft-qaz yoxdur. Bəs bunlar nəyin mədəninə şəffafıq aparacaqlar? Bəlkə işğal edilən ərazilərimizdəki qızıl, mineral su yataqlarında? Şeytan bilir. Ancaq bu temada şəxsən mənim qəti narahatlığım yoxdur. Çünki MSST-ni yaratmaq təşəbbüsünü vaxtilə Britaniyanın baş naziri Toni Bleyer irəli sürmüşdü. O isə elə mənasız tip idi ki, hətta bizim yapist yoldaşların rüşvətinə də ağzının suyunu axıtırdı. Bəli, inanılmaz görünür, ancaq bu hadisə olmuşdu. Baş nazir işləyəndə yox, təbii, ondan sonra Bakıya gəlmişdi, bir karikatur zavodun açılışında olmuşdu (metanol idi, nə idi adı - yadımda qalmayıb, heç dəqiqləşdirməyə də ehtiyac duymadım - cəhənnəm olsun hamısı), buna görə yapistlərdən 50 min dollar almışdı. Hərçənd, deyəsən Britaniya mətbuatı sonra bu məbləği Bleyer müəllimə qusdurmağa nail olmuşdu, yazmışdılar ki, adə, ayıb olsun, sən gedib belə adı korrupsiyada, insan haqlarını pozmaqda çıxan dövlətdən pul almısan. Bundan sonra Toni müəllim həmin pulu hansısa insan haqları qurumunun hesabına köçürmüşdü.

İndi özünüz deyir, əsasını qoyan belə adamdırsa, həmin qurumda olmaq bizə nə verəcək, olmamaq nə verəcək? Üstəlik, indi qarının şey olma dövrü də çoxdan keçibdir, indi qapı bağlanan, neft gəlirləri azalan bir dövrüdür. Neft pulu sel kimi gələndə mədən sənayesində şəffafıq olmadısa, indi olsa nəyə yararır?

Məncə, hökumətimiz belə şeylərin dərdini çəkməsin, hətta biz istəsək Mədən Sənayesi İşçilərinin Oyunlarını düzəldərik! Qoy hər yerden neftçilər, qazçıxardanlar, saxtaçılar, nə bilim, torfkəsənlər, peyinyandıranlar, tualetqazanlar və sairə gəlsinlər Bakımıza, pullarını verərik, tək dombalaq aşsınlar, turnikdə çəkilsinlər, suya tullansınlar, canım sənə desin, kanat üzərində gəzişsinlər.

Bizdə şəffafıq hər sahədə geniş yayılıb, onun-bunun sözü ilə yaşamırıq. Məsələn üçün, bu yaxında bir məhkəmə hakimi dedi ki, polisə plan doldururlar, kimin üstündə azca narkotik tapılsa, tutub basırlar türməyə. Deyir hamını tutmaq lazım deyil, alternativ cəza-zad olmalıdır. Səncə hakim bunu humanistliyinə görə demişdi? Ay-hay... Pul yoxdur e. Daha əvvəlki kimi hər narkotik çixanı bas türməyə, bunun gündəlik saxlama xərci olan 20 manatı bütçədən ödə - alınmır. Təsəvvür elə, üstündən bir kibrit qutusu anaşa çıxan adamın türmədə saxlanması xərci hökumətə ortalama 20 min manata başa gəlirdi! Halbuki, o anaşanın qara bazar qiyməti bəlkə heç 20 manat olmurdu. İndi belə çoxsaylı dustaqları saxlamaq çətindir. Humanizm bundan yaranıb.

O cümlədən, pensiya yaşının 65 yaşa artırılması və dünən bu mürtece, antisosial, xalqın canını alan qanunun qəbulu "uzunömürlülük, insanlara daha çox işləmə şansı vermək-zad" kimi şeylərə görə deyil. Pul yoxdur. O məşhur məsələdə deyilən kimi, niyə atəş açmadıq, bunun 3 səbəbi var, birincisi odur ki, barıtımız qurtarıb.

Hərçənd, xalqımız dözümlü xalqdır. Biz elə o xarici düşmənlərin, MSST-zad kimi təşkilatların acığına iqtidarın ətrafında daha sıx birləşərək dövlətçilik naminə pensiyamızdan imtina edə, onu Cocuq Mərcanlı Universitetinin fonduna keçirdə bilərik. Mən 22 il sonrakı pensiyamdan indi imtina edərim, xalqa bəs haçan xidmət etməliyik!? Buyurun, o pulları xərcləyin, tək peykimiz ucsun, oyunlar olsun, avtobuslar yarışsın...

Martın 10-da Moskvada Rusiya və Türkiyə prezidentləri arasında görüş keçirilib. APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, Kremldə keçirilən görüşdə hər iki ölkənin xarici işlər və müdafiə nazirləri və prezidentlərin köməkçiləri də iştirak edib.

Vladimir Putin türkiyəli həmkarını Moskvada qəbul etməkdən məmnun olduğunu deyib. Görüşün məhsuldar keçəcəyinə əminliyin vurğulayan Rusiya dövlət başçısı iki ölkə arasında enerji və digər sahələrdə birgə layihələri, o cümlədən terrorçuluğa qarşı mübarizəni müzakirə edəcəklərini söyləyib.

Öz növbəsində Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Moskvada olmaqdan məmnunluğunu ifadə edib. O, rusiyalı həmkarı ilə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının VI iclasında iştirak edəcəklərini və bu iclasda ikitərəfli münasibətlərə dair məsələlərlə yanaşı, regional problemləri də müzakirə edəcəklərini vurğulayıb.

"Rusiya-Türkiyə əlaqələri çox sürətli tempə bərpa olunur"

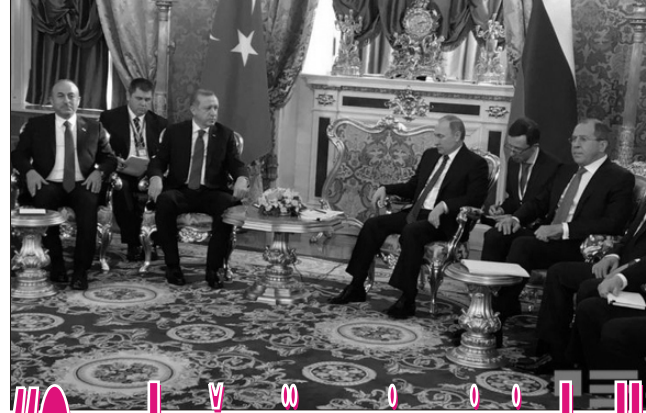
Bunu Rusiya prezidenti Vladimir Putin türkiyəli həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşdə bildirib.

Rusiya dövlət başçısı Moskvadan bundan çox sad olduğunu söyləyib:

"Biz çox şadıq ki, dövlətlərarası münasibətlərimiz olduqca sürətli tempə bərpa olunur. 2014-cü ildə keçirilən axırncı Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının iclasından çox vaxt keçib. Bu müddət ərzində çoxlu hadisələr baş verib. Son vaxtlar biz Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin layiq olduğu səviyyəyə çıxması üçün aktiv çalışmışıq".

İkitərəfli görüşdən sonra Rusiya və Türkiyə arasındakı Yüksək səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının VI iclası başlayıb.

"Dağlıq Qarabağ münasibətlərinin həlli təcili addımlar tələb edir. Təmas xəttində baş verənlər vəziyyətin nə qədər kritik olduğunu, Azərbaycanla

"Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə

hərtərəfli müzakirələr tezliklə başlamalıdır"

Ərdoğan Putinlə görüşdə Qarabağa dair mühüm açıqlamalar verdi; "Türkiyə-Rusiya-Azərbaycan üçlük ittifaqının yaradılmasını müzakirə etdik"; o, həmçinin Rusiya prezidentindən PYD-nin Moskva ofisinin bağlanması və FETÖ şəbəkəsinin zərərsizləşdirilməsini istədi

Ermənistan arasında yeni müharibə riskinin nə qədər artdığını göstərir".

Bu sözləri Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının Moskvada keçirilən VI iclasında deyib.

R.T.Ərdoğan münaqişənin həlli üzrə hərtərəfli müzakirələrin tezliklə başlamasını zəruri hesab etdiklərini bildirib: "ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərindən biri olan Rusiyanın bu münaqişənin həllində qabaqcıl rol oynaya biləcəyinə inanırıq".

"Bu gün Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə Suriya münaqişəsi və terrorla mübarizə ilə bağlı dəyərləndirmələrimizi

bölüşdük. Axan qanın durması, Suriyada sabitliyin bərpası üçün hər birimizin üzərinə böyük vəzifələr düşür".

Bunu da prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının Moskvada keçirilən VI iclasında deyib. O bildirib ki, terrorla mübarizədə birgə hərəkət etmək böyük əhəmiyyət daşıyır: "Müvafiq qurumlarımız bu barədə təkliflərini verəcəklər. Suriyada İŞİD-ə qarşı nümayiş etdirdiyimiz mövqeni digər terror təşkilatlarına qarşı da nümayiş etdirməliyik. Bu baxımdan PKK-nın Suriya qolu olan PYD-nin Moskvadakı fəaliyyətlərinə son verilməsini xüsusilə qeyd edirik".

"FETÖ terror təşkilatı ilə mübarizəyə nə qədər önəm verdiyimiz məlumdur. Bu mövzuda göstərdiyini həssaslığa görə sizə təşəkkürümü bildirirəm" - deyərək Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının Moskvada keçirilən VI iclasında çıxışını davam etdirərək bildirib. Sitat: "Ancaq bu terror təşkilatının başqa adlar altında fərqli sahələrdə gizli fəaliyyət

göstərdiyini unutmaq olmaz. Moskvada və Sankt-Peterburqda FETÖ ilə əlaqədə olan insanlar və təşkilatlar haqqında gərəkli addımları atacağıma inanıram", - deyərək o, söyləyib.

Vladimir Putin isə Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının Moskvada keçirilən VI iclasında deyib ki, Rusiya güc strukturları türkiyəli həmkarları ilə terrorla əlaqəsi olan şəxslərin mübadiləsində maraqlıdır.

Rusiya prezidenti qeyd edib ki, iki ölkə arasında hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıq və müdafiə nazirlikləri xətti ilə təmaslar çox böyük önəm daşıyır.

"Türkiyə-Rusiya-Azərbaycan üçlük ittifaqının yaradılmasını müzakirə etdik"

Bunu isə Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə birgə keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib.

Ərdoğan Rusiya-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurasının 6-cı iclasında Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya İttifaqının yaradılması və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması yollarını geniş müzakirə etdiklərini söyləyib.

Bu məbləğin 32%-i və ya 1,119 mlrd. dolları təkrar investisiyaların payına düşüb.

Gürcüstan iqtisadiyyatına yatırılan birbaşa investisiyaların 35%-i və ya 1,069 mlrd. dollar Azərbaycanın payına düşür. İkinci və üçüncü yerləri müvafiq olaraq 17% və 7%-lə Türkiyə və Böyük Britaniya tutur.

Birbaşa investisiyaların daha çox yatırıldığı sektorlara gəlincə, hesabat dövründə nəqliyyat və rabitə sektoruna 645 mln. dollar cəlb olunub ki, bu da birbaşa xarici investisiyaların 39%-ə bərabərdir. İkinci yerdə 203 mln. dollarlıq göstərici ilə energetika sahəsi qərarlaşıb. Təxminən 163 mln. dollarlıq birbaşa investisiyanın cəlb olunduğu tikinti sektoru üçüncü yerdədir.

Azərbaycan Gürcüstanın ən iri xarici investitorudur

Ötən il Gürcüstan iqtisadiyyatına yatırılan birbaşa investisiyaların həcmi 1,645 mlrd. dollar təşkil edib. "APA-Economics" Gürcüstanın Statistika İdarəsinin açıqladığı rəqəmlərə istinadən xəbər verir ki, ötən il qonşu ölkənin iqtisadiyyatına cəlb olunan birbaşa investisiyaların həcmi 2015-ci illə müqayisədə 22% çoxdur.

Ölkəmiz 14 ildir əməkdaşlıq etdiyi qurumdan bəyanat verib çıxdı

Martın 8-9-da Kolumbiyanın paytaxtı Boqota şəhərində Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsünün (MHŞT) Beynəlxalq İdarə Heyətinin 36-cı iclası keçirilib. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) İcraçı Direktoru, MHŞT üzrə hökumət Komissiyasının və Çoxtərəfli Qrupun sədri Şahmar Mövsümovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti iclasda iştirak edib.

ARDNF-dən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, iclas zamanı bir sıra məsələlər müzakirə olunub, o cümlədən 4 ölkənin-Tacikistan, Qırğızistan, Solomon adaları və Azərbaycanın MHŞT-dəki üzvlüyünün dayandırılması barədə qərar qəbul edilib.

MHŞT Beynəlxalq İdarə Heyətinin qərarında bildirilib ki, Azərbaycan qurumun Astana toplantısında qəbul etdiyi islahatçı tədbirlər planını tam yerinə yetirməyib. Ona görə də ölkənin təşkilatda fəaliyyəti dayandırılır. Qərarda qeyd olunur ki, Azərbaycanın islahatçı hərəketlər sahəsində tələbləri yerinə yetirib-yetirmədiyi məsələsinə bir daha 2017-ci il 26 iyul tarixindən başlanacaq üçüncü qiymətləndirmə çərçivəsində baxılacaq. Sənəddə deyilir ki, bununla da Azərbaycana "vətəndaş cəmiyyəti mühitini yaxşılaşdırmaq və təbii ehtiyatlardan cəmiyyətin nəfinə istifadənin idarə olunmasını təkmilləşdirmək imkanı verilir. Bu yaxşılaşdırmalara nail olunmaması ölkənin təşəbbüs siyasətindən tamamilə çıxarılmasına səbəb ola bilər.

Bununla əlaqədar, Şahmar Mövsümov bəyanatla çıxış edib. Bəyanatda bildirilir ki, Azərbaycan MHŞT sahəsində bir çox illərə imza atan ölkədir: "Azərbaycan hasilat sənayesində ən yüksək şəffaflığı təşviq edən, beynəlxalq təşəbbüsləri dəstəkləyən və 2003-cü ildə MHŞT-yə ilk qoşulan, 2005-ci ildə dünyada MHŞT üzrə hesabatı ilk qəbul edən və 2009-cu ildə Tamhüquq üzv statusunu əldə etmiş ilk ölkə olub. Biz İdarə Heyətinin Azərbaycanın fəaliyyətini dayandırmayla bağlı qərarını ədalətli hesab edirik. Hazırda MHŞT öz ilkin mandatından-hasilat sənayesində şəffaflığın və hesabatlılığın təmin edilməsi istiqamətindən xeyli uzaqlaşmış. Müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən qrupların hər imkanında əlaqəsiz faktları təqdim etməsi artıq qurumun öz ilkin missiya və məqsədlərindən uzaqlaşdığını göstəricisi hesab edilə bilər.

İlk gündən etibarən Azərbaycan hökuməti MHŞT-nin prinsip və standartlarına bütünlüklə əməl etmiş və Təşəbbüsün uğurlu tətbiqi üçün əlverişli mühiti yaratmaq istiqamətində bütün zəruri addımları atıb. Ölkəmiz qurumun daha uğurlu tətbiqi məqsədilə MHŞT sahəsində çoxtərəfli səyləri bir araya gətirməklə hər bir MHŞT hesabatında yeniliklərin tətbiqinə və inkişafa nail olub. Ümumilikdə 2003-2015-ci illər ərzində Azərbaycan 20 MHŞT hesabatı açıqlayıb.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) 2007-ci ildə MHŞT-nin uğurlu tətbiqi nəticəsində "Dövlət xidmətində şəffaflığın, cavabdehliyin və məsuliyyətin artırılması"

Kolumbiyada Azərbaycana qarşı "şəffaf olmayan oyun", yoxsa...

Mədən Hasilatı üzrə Şəffaflıq Təşəbbüsünün (MHŞT) iclasında Azərbaycanın üzvlüyünün dayandırılmasına etiraz olaraq rəsmi Bakı qurumdan çıxdığını bəyan etdi; hakimiyyətə irəli sürülən şərtlər nələr olub? **MHŞT-nin üzvü:** "Orada qruplaşmalar var ki, tamamilə anti-Azərbaycan mövqeyindədirlər"

üzrə "BMT-nin Dövlət Qulluğu Mükafatı"na layiq görülüb...

Biz inanırıq ki, cari qaydalara edilmiş mühüm dəyişikliklər ilə Azərbaycan islahatçı tədbirlərin bütünlüklə yerinə yetirməsinə müvəffəq olub. Biz İdarə Heyətinin Azərbaycanın fəaliyyətini dayandırmayla bağlı qərarını ədalətli hesab edirik...Mən çox böyük təəssüf hissi ilə Azərbaycanın MHŞT-ni rəsmi şəkildə tərk etdiyini bəyan edirəm. Dərhal qüvvəyə minməklə MHŞT üzrə Beynəlxalq Katiblikdən Azərbaycanın adını MHŞT tətbiq edən ölkələr siyahısından çıxarmağı xahiş edirəm".

MHŞT-nin üzvü, Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanın MHŞT-da fəaliyyətinin dayandırılması barədə qərarın verilməsində əsas bəhanə odur ki, Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti ilə bağlı qəbul edilən qanunlar vətəndaş cəmiyyətinin fəaliyyətinə mane olur: "Bu, bəhanədir. Əvvəla, Azərbaycan bu təşəbbüsə qoşulanda bizim qanunvericilik heç də indikindən yaxşı deyildi və durum heç indikindən fərqlənmirdi. Mən ötən il Peruda global konfransda olanda gördüm ki, "Aldığını və Ödədiyini Açıqla" adlı Təşkilatı tamamilə MHŞT-i idarə edir. "Aldığını və Ödədiyini Açıqla" Fondu tərəfindən maliyyələşdirilir. MHŞT-da istənilən qərarı qəbul etməyə bu təşkilatın gücü çatır. Orada başqa təşkilatlar, qruplaşmalar var ki, tamamilə anti-Azərbaycan mövqeyindədirlər. Mən orada gördüm bu prosesin axırı yaxşı olmayacaq. Burada məqsəd Azərbaycanda islahatçı tədbirlərin həyata keçirilməsinə nail olmaq deyil, ölkəmizə qarşı hər dəfə yeni-yeni tələblər irəli sürməklə onun üzvlüyünə xitam vermək məsələsini qoymaqdır. Ötən il Azərbaycanla bağlı orada xüsusi panel təşkil olunmuşdu. Görünürdü ki, bu proses gedəcək. MHŞT-nin Azərbaycanla bağlı qərarı səhv qərardır. Çünki onun rəhbəri Azərbaycanda oldu və hər iki səfərdə Azərbaycan prezidenti tərəfindən və ayrı-ayrı qurumların rəhbərləri tərəfindən qəbul olunub. Ona islahat tədbirləri ilə bağlı təminat verilməmişdi, onun səfərdən sonra uzun illər qeydiyyatda alınmayan QHT-lər qeydiyyatda alındı, bir neçə il idi qrantlarla bağlı bildirişləri verilməyən təşkilatların bildirişləri verildi. Xırda-para problemlər qalmışdı. Yeni irəli sürülən məsələləri Azərbaycan

adlı Təşkilatı tamamilə MHŞT-i idarə edir. "Aldığını və Ödədiyini Açıqla" Təşkilatı SOROS Fondu tərəfindən maliyyələşdirilir. MHŞT-da istənilən qərarı qəbul etməyə bu təşkilatın gücü çatır. Orada başqa təşkilatlar, qruplaşmalar var ki, tamamilə anti-Azərbaycan mövqeyindədirlər. Mən orada gördüm bu prosesin axırı yaxşı olmayacaq. Burada məqsəd Azərbaycanda islahatçı tədbirlərin həyata keçirilməsinə nail olmaq deyil, ölkəmizə qarşı hər dəfə yeni-yeni tələblər irəli sürməklə onun üzvlüyünə xitam vermək məsələsini qoymaqdır. Ötən il Azərbaycanla bağlı orada xüsusi panel təşkil olunmuşdu. Görünürdü ki, bu proses gedəcək. MHŞT-nin Azərbaycanla bağlı qərarı səhv qərardır. Çünki onun rəhbəri Azərbaycanda oldu və hər iki səfərdə Azərbaycan prezidenti tərəfindən və ayrı-ayrı qurumların rəhbərləri tərəfindən qəbul olunub. Ona islahat tədbirləri ilə bağlı təminat verilməmişdi, onun səfərdən sonra uzun illər qeydiyyatda alınmayan QHT-lər qeydiyyatda alındı, bir neçə il idi qrantlarla bağlı bildirişləri verilməyən təşkilatların bildirişləri verildi. Xırda-para problemlər qalmışdı. Yeni irəli sürülən məsələləri Azərbaycan

adlı Təşkilatı tamamilə MHŞT-i idarə edir. "Aldığını və Ödədiyini Açıqla" Fondu tərəfindən maliyyələşdirilir. MHŞT-da istənilən qərarı qəbul etməyə bu təşkilatın gücü çatır. Orada başqa təşkilatlar, qruplaşmalar var ki, tamamilə anti-Azərbaycan mövqeyindədirlər. Mən orada gördüm bu prosesin axırı yaxşı olmayacaq. Burada məqsəd Azərbaycanda islahatçı tədbirlərin həyata keçirilməsinə nail olmaq deyil, ölkəmizə qarşı hər dəfə yeni-yeni tələblər irəli sürməklə onun üzvlüyünə xitam vermək məsələsini qoymaqdır. Ötən il Azərbaycanla bağlı orada xüsusi panel təşkil olunmuşdu. Görünürdü ki, bu proses gedəcək. MHŞT-nin Azərbaycanla bağlı qərarı səhv qərardır. Çünki onun rəhbəri Azərbaycanda oldu və hər iki səfərdə Azərbaycan prezidenti tərəfindən və ayrı-ayrı qurumların rəhbərləri tərəfindən qəbul olunub. Ona islahat tədbirləri ilə bağlı təminat verilməmişdi, onun səfərdən sonra uzun illər qeydiyyatda alınmayan QHT-lər qeydiyyatda alındı, bir neçə il idi qrantlarla bağlı bildirişləri verilməyən təşkilatların bildirişləri verildi. Xırda-para problemlər qalmışdı. Yeni irəli sürülən məsələləri Azərbaycan

hökuməti yerinə yetirirdi və proses davam edirdi. Bu prosesi stimullaşdırmaq əvəzinə onlar Azərbaycanın qurumda üzvlüyünün dayandırılması haqqında qərar verdilər. Azərbaycanı çıxarmayıblar, üzvlüyünü iyunun 26-dək dayandırdılar. İrəli sürülən şərtləri yerinə yetirməyəcəyi halda həmin tarixdə üzvlükdən çıxarılacağını qeyd ediblər. Onlar bildirdilər ki, bu qərara etiraz olaraq MHŞT-ni tərk etmək qərarını verəcəm. Azərbaycan MHŞT-nin ilk pioneridir. Onun haqqında belə alçalıcı qərara olmamalı idi. Azərbaycan o qurumdakı 51 dövlətin hamısından fərqlənirdi, təşəbbüsün ilk dəstəkləyən dövlət idi. Bütün bunların nəzərə alınmamasına Azərbaycan hökuməti dözməməli idi və düzgün qərar qəbul edərək bəyanatla MHŞT-dan çıxdığını elan etdi".

Bəs, Azərbaycan MHŞT-dəki üzvlüyünü dayandırmasından nə itirir?

S.Məmmədov qeyd etdi ki, **MHŞT statusu olmayan bir qurumdur. Bu nə beynəlxalq təşkilat deyil, nə beynəlxalq QHT deyil. Amorf bir qurum idi. Azərbaycanın orada olmamasından Azərbaycan yox, həmin qurum özü itirəcək:** "Təəssüf ki, biz də illərlə getdik düşdük oraya. İndi onun idarə heyətinə elə adamlar

seçilib, elə qruplaşmalar var ki, onların qərarlarına təsiri güclü idi. Azərbaycanla bağlı qərar verilməsində həm onların fəaliyyəti, həm də 29-a qədər Azərbaycan QHT-sinin müraciəti də rol oynadı. Müraciətdə Azərbaycanda heç bir irəliləyişin olmaması, ancaq geriləmənin olduğu qeyd edilirdi. Son zamanlar baş verən bəzi həbslərin Azərbaycanla bağlı məlum qərarın verilməsində səbəb olduğunu yox, bəhanə olduğunu hesab edirəm. Mən həbslərin əleyhinəyəm. Amma həbsləri Azərbaycanla bağlı qərarın verilməsində səbəb yox, bəhanə adlandırmaq daha düzgün olardı.

Ermənilərin və Azərbaycanı istəməyən qrupların gözləntisi və hədəfi belədir ki, Azərbaycan MHŞT-dən çıxarsa bu, Azərbaycanın kredit reytinginə mənfi təsir edəcək, Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı kimi banklar Azərbaycana kreditlər verməyəcək. Amma bunu hədəfləyənlər bilməlidir ki, Azərbaycan kreditlərdən fərqlənirdi, aldığını vaxtında qaytarır, faizlərini vaxtında ödəyir. Banklara da əsas bu maraqlı-

qurumlar da belə bir qərarın qəbulundan narahatdırlar. Azərbaycanın bu qurumda qalması onların maraqlarına uyğun idi. Bu, çox ciddi qərardır".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, Azərbaycanın qarşısında qoyulmuş tələblər MHŞT-nin son qərarında konkret olaraq xatırlanırdı: "Qeyd edilir ki Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti üçün hüquqi və de-facto mühiti yaratmalı və hərəketə gətirməli idi. Sənəddən anlaşılır ki, bu mühitin yaradılması üçün vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarına maliyyələşməyə azad çıxış verilməli və açıq ictimai müzakirə şəraiti yaradılmalıdır.

Sənəddə deyilir ki, **Təbii Sərvətlərin İdarə Edilməsi İnstitutu (NGRI) məşvərət şurasının üzvü İlqar Məmmədov** da daxil ədalətli olaraq həbs edilmiş, saxlanmış, mühakimə və məhkum edilmiş və saxta ittihamlarla məhbub olunmuş şəxslərin azadlığa buraxılması kimi tədbirlər düzgün istiqamətdə atılmış mühüm addımlar hesab edilə bilər".

Q.İbadoğlu bildirib ki, Ermənistan MHŞT-yə üzv qəbul edilib, ancaq Qarabağ şərti ilə: "Ermənistanın təşkilata qəbulu ilə bağlı

dir. Onlar heç MHŞT filan tanımır".

Baqotada Azərbaycanla bağlı müzakirələrdə iştirak edən QHT rəhbəri, iqtisadçı alim Qubad İbadoğlu isə AzadlıqRadiosuna deyib ki, Azərbaycanın MHŞT-də üzvlüyü problemi məsuliyyəti Azərbaycan hakimiyyətinin üzərindədir: "Qərar gərgin və uzun müzakirələrdən sonra qəbul edilib. Azərbaycan islahatçı tədbirlər planını həyata keçirmədi. Beynəlxalq katibliyin qiymətləndirməsi də göstərdi ki, nəzərdə tutulan tələblər yerinə yetirilməyib".

Qubad İbadoğlu düşünür ki, Azərbaycan xüsusən də indiki ağır iqtisadi vəziyyətində bu qurumda qalmağa çalışmalı idi.

Bəs, Azərbaycanla bağlı müzakirələrin gərgin keçməsinə səbəb nə idi?

Q.İbadoğlu deyib ki, **Azərbaycan məsələsi ölkə səviyyəsindən kənara çıxıb artıb. Burada çox müxtəlif maraqlar da var:** "Məsələn, Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin reallaşdırılmasına çalışır. Amma bugünkü qərar həmin layihəyə əhəmiyyətli dərəcədə olmasa da, müəyyən təsir göstərə bilər. Eyni zamanda, bundan sonra Azərbaycana investisiya cəlb etmək çətinləşəcək, ölkənin kredit reytingi aşağı düşəcək. SOCAR, BP və digər

müzakirələr çox uzun çəkdi. Azərbaycan hökumətinin Boqotaya ezam olunan nümayəndəsi Şahmar Mövsümovla birlikdə beynəlxalq idarə heyətinin üzvləri arasında aparılmış işin nəticəsi olaraq demək olar ki, çıxış edənlərin hamısı Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərdə hasilatla bağlı məlumatların açıqlayacağı MHŞT hesabatlarına daxil etməsinin əleyhinə oldular. Müzakirələrin yekununda MHŞT-nin rəhbəri Fredrik Reinfeldt çıxış edərək qeyd edilənlər əsasında xüsusi olaraq ayrıca məktubla açıqlama verəcəyini bildirib. Yekunda Ermənistan MHŞT-nin 52-ci üzv dövləti oldu. Qərar, şərtlə verildi. Ermənistan dərc edəcəkləri MSSŞ hesabatlarına işğal altında olan Qarabağ ərazisindəki hasilat məlumatlarını daxil etməyəcəklər".

Qeyd edək ki, MHŞT xüsusi çoxtərəfli və şirkətlər, hökumətlər, sərmayəçilər və vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları tərəfindən dəstəklənən könüllü təşəbbüsdür. MHŞT neft, qaz və mədən hasilatı sahəsində şəffaflığın təmin edilməsində global standartdır. Azərbaycan MHŞT prosesinə 2003-cü ildə qoşulub. MHŞT-nin tətbiqi sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə Azərbaycana "2009-cu il MHŞT mükafatı" təqdim edilib.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

“Bizi calağ hesab etmək bu xalqa düşmənçilikdir”

Arif Rəhimzadə: “Biz toxumdan əmələ gələn əkiz qardaşlar da müxtəlif şəraitdə yaşadıda fərqlənirlər”

(əvvəlki səhifə 6-da)

- Amma Konstitusiyaya onların milli kimliyini danmasını qadağan etmir...

- Heç kim qadağa qoya bilməz. Türkiyədə yaşayanlar kimdir? Amma milliyyəti hamılıqla türk gedir. Onlar xaricə gedəndə haradan gəldiyi soruşulur, deyirlər türkkük. Mən istəyirəm biz də belə olaq. Bizim bələlərimiz ondan başlayır ki, Rusiya bizi həmişə türklərlə eyniləşdirib. Rusiyada iki məşhur yazıçı olub, Posternak və Soljenitsin. Soljenitsin xaricdə bir əsər nəşr edəndə sovet yazıçılarına tapşırıq verilir ki, hər kəs onun əsərinə qarşı bir şey yazsın. Hamısı yazıb, Posternak yazmayıb. O da sözünü deyən çox sakit, mədəni ziyalı olub. Bundan soruşublar ki, bəs, sən niyə yazmamısan? Deyib, axı, mən onu oxumamışam. Beləmi ondan irəli gəlir ki, bəzən nəyisə oxumadan, öyrənmədən bu barədə təzadlı, əsassız fikirlər söyləyirlər. Mənim fikirlərim də belə münasibət göstərilir. Kontekstdən bir dənə söz çıxarıblar ki, “biz türk deyilik”. Bu, ziyanlı haldır. Erməni də deyir azərbaycanlı xalqı yoxdur, qondarma bir addır. Erməni bizə “türk” deyir. İçimizdən olan bəziləri də söyləyir ki, Azərbaycan xalqı yoxdur. Bəs, biz kimik?

- Arif bəy, hətta 1918-ci ildə Bakıya gələn ingilis komandanlığı Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin bayrağının Osmanlı Türkiyəsinin bayrağının bənzəri olmasını da sinirə bilməmişdi, bundan sonra bayrağımız dəyişdirildi. Qərb daim Türk dünyasını parçalamağa çalışıb, Azərbaycanla Türkiyə arasında Ermənistan adlı dövlətin yaradılması da əlaqələrin kəsilməsinə hesablanmışdır. Onların mövqeyi bəllidir, amma sizin, müstəqil Azərbaycanın deputatının yanaşması təəccüb doğurur. Hətta belə bir yanaşma var ki, Azərbaycandakı “bəşinci kolon” hərəkatə keçib, Arif Rəhimzadə də onun üzvüdür, Rusiyanın siyasətini Azərbaycanda yerinə yetirir. Bu kimi yanaşmalara münasibətiniz necədir?

- (Gülür) Vallah, nə deyə bilərəm? Tamamilə əsası olmayan, cılız bir fikirdir. İndi bu ATV-də bir aparıcı var, Turan. Özünü peşəkar jurnalist hesab edən bu adam, qəribədir ki, parlamentlə icra orqanlarının səlahiyyətlərini bir-birindən ayıra bilmir. Deyir ki, Regional məsələlər komitəsinin sədri regionlardakı vəziyyətdən xəbərsizdir. O, dərk etmir ki, Milli Məclis qanunvericilik orqanıdır. Ölkənin imicinə, sədaqətli insanlara məhz belələri ziyan vururlar.

- Jurnalist həmkarımız haqqında belə fikirlər səsləndirməyiniz yaxşı hal deyil. Çox yaxşı olardı ki, siz Turan İbrahimovla polemikaya çıxaydınız, sözünüzi ona deyər, fikirlərinizi mənimlə söhbətdə olduğu kimi ifadə edəydiniz...

- Mən onunla heç vaxt polemikaya çıxasız deyiləm. Çünki fəaliyyətim, səviyyə və mövqeyim buna imkan vermir. Mən dövlətimiz ən çətin günlər keçirdiyi anlarda öz sözümü demişəm, kimliyimi və mövqeyimi ortaya qoymuşam. Hansı xalqa mənsub olduğumu nümayiş etdirmişəm. İndi belə bir jurnalistə özümü təqdim etməyi özümü təhqir hesab edirəm. Məni tanıyanlar mövqeyimi yaxşı bilirlər.

- Dediklərinizlə bağlı sizə hansısa televiziya müraciət edən oldumu?

- Yox, müraciət etməyib. Hətta sizə bir şey deyim: bizim deputatlardan biri mənə müraciət etdi ki, istəyirəm televiziya açıqlama verim, mən məsləhət görmədim. Məsələni gərginləşdirmək istəmədim. Çünki belə yersiz işlər bizə lazım deyil. Yaxşı işlə məşğul olmalıyıq.

- Amma elə tarixçi həmkarınız Fəzail Ağamalı sizin dediklərinizə tarixi arqumentlər gətirməklə etiraz etdi, hətta dedi ki, “Arif Rəhimzadə çox dərinə gedir”. Digər deputatlardan da etirazlar göldümü?

- Deputatlar arasında 2-3 nəfər əleyhimə çıxış edib, ancaq müsbət qiymətləndirən də çoxdur. Kim nə deyir, özü bilər. Həqiqətə arxalanmaq lazımdır.

- Ağacın gövdəsi və budaqları kökü üzərində dayanırmı?

- (Əsəbi halda) Sən mənə biologiyadan danışma! Fəlsəfə açmaq da lazım deyil. Yuxarıda dediyim kimi, biz eyni kökdən, lakin fərqli şəraitdə formalaşmışıq. Biz toxumdan əmələ gələn əkiz qardaşlar da müxtəlif şəraitdə yaşadıda fərqlənirlər.

- Amma calağ olmasa, alma ağacında alma bitir, heyva, ya nar yox...

- Biz bir kökdən əmələ gələn bəhrələrik. Ancaq calağ deyilik. Öz tarixi keçmiş, dövlətçiliyi olan xalqıq. Bizi calağ hesab etmək bu xalqa düşmənçilikdir.

□ **Elsad PAŞASOY**
Foto: “YM”

illərdə Rusiyanın təsir dairəsində saxladığı ölkələrdə Kremlin nəzarətindən çıxmaq meyllərinin olduğu müşahidə olunur. Əvvəl bu Qazaxıstanın təmsilində müşahidə olundu. Son olaraq da, Belarusun bu istiqamətə meylləndiyinin şahidi olmaqdayıq.

Belə ki, bu ölkə ilə Rusiya arasında təbii qazın qiyməti ilə bağlı ciddi gərginlik yaranıb. Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedevin bir neçə gün əvvəl Bişkekə Avrasiya İqtisadi Birliyinin hökumətlərarası komissiyasının iclası zamanı Belarusa təbii qazın Avropa qiymətlərinə satıla biləcəyi ilə bağlı bəyanatına Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko sərt cavab verib. Hətta o, şimal qonşumuzu təhdid edən açıqlamalar verib. Bu barədə APA “Belta”ya istinadən məlumat verib. A.Lukaşenko şimal qonşumuza bu mesajları göndərmiş: “Rusiya-Belarus münasibətlərinin əsasında mühasibat durmamalıdır. Məni ən çox köhnə dostum Dmitri Medvedevin sözləri təəccübləndirdi. Bizi qorxutmağa başlayıblar ki, təbii qazı Avropa qiymətləri ilə əldə edə bilərik. Yeni 150 dollar əvəzinə, 200 dollara... Bu, sanki bizim Rusiyanın çöhrəyini havayı yeyən olmağımıza bir işarədir. Sanki onlar bəzi hədiyyə edir. Mən detallara varmayacağam, amma Medvedev anlamalıdır ki, əgər biz Avropa qiymətləri ilə ödəyəcəyik, o zaman onun özü də bəzi şeylərə görə ödəmə etməli olacaq. Və bu qiymət təbii qazın qiymətindən qat-qat çox olacaq. Mən düşünürəm, əksər ruslar və rusiyalılar da bu fikirdədir ki, Rusiya ilə bizim münasibətimiz mühasibat deyil. Mühasibat və Medvedeva məxsus olmayan təbii qaz bizim münasibətlərimizin əsasında durmamalıdır”.

Lukaşenko qeyd edib ki, Belarusa ucuz təbii qaz lazım deyil: “Bizə lazımdır ki, qardaş Rusiya üzərinə götürdüyü öhdəlikləri hərtərəfli yerinə yetirsin. Əgər biz ittifaq, vahid dövlət qururuqsa, bizim insanlarımız və müəssisələrimizin bazarında bərabər hüquqları olmalıdır. Biz bundan artıq heç nə istəmirik. Əgər orada hansısa ağıllı düşünürsə ki, bizi həmişə əyən, diz çökdürə bilər, bilsin ki, bu, olmayacaq”.

Qeyd edək ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin hakimiyyətdə olduğu illər ərzində Rusiya təsirindən çıxmağa çalışan dövlətlərin sonradan hansı aqibətlə üzləşdiklərini zaman-zaman hüquqları görmüşük. 2005-ci ildə Qərbin açıq dəstəyi ilə Gürcüstanda inqilabla hakimiyyətə gələn Mixail Sakaşvili 3 il keçməmiş Abxaziya və Cənubi Osetiyanı itirdi, ardınca da hakimiyyətini. Oxşar taleyi Ukrayna da yaşadı. 2005 inqilabı ilə Viktor Yuşçenko iqtidara gəlsə də, o hakimiyyətdə 5 il qaldı və onu postda Rusiya adamı sayılan Viktor Yanukoviç əvəzlədi. Doğrudur, o da beş ildən sonra hakimiyyətdən getdi və Qərbbeyli biznesmen Pyotr

Poroşenko onun yerinə gəldi. Lakin Kreml bununla barışmadı və sonda Ukrayna Kırım və Donbası itirdi.

Bu faktlar onu deməyə əsas verir ki, şimal qonşumuzla baş-baş gələn MDB ölkələrinin hər biri bu və ya digər yollarla bunun acısını çəkiblər. Bütün bunlar Belarusun da bu aqibətlə üzləşə biləcəyinin ənoslarını verir.

rına dəstək verən Kremlin bu işğalçı siyasətini də qəbul etmədi. Lukaşenko hazırda Rusiya ilə münasibətlərin soyuqluğunu anlayaraq Qərblə münasibətlərin nomallaşmasına çalışır. Bu məqsədlə Lukaşenko habsxanalardan bütün siyasi məhbusları azad etdi ki, bu Qərb ölkələrində müsbət qarşılandı. Lukaşenkunun iqtisadi və enerji təchizatı baxı-

rəm ki, Kreml bu ölkəni də Ukrayna kimi parçalayacaq. Qazaxıstanın şimalında əhalinin əksəriyyəti rusdillidir, içərilərində separatçılar da var. Rusiya separatçıları ayağa qaldırmaq kimi güclü “təcürbəyə” malikdir. Rusiyanın tanınmış yazıçısı Soljenitsin hələ 1980-ci illərin ortalarında yazırdı ki, Qazaxıstanın şimalı Rusiyaya məxsus olmalıdır. Rusiyanın hazırkı

Kreml Lukaşenkoyu

bitirə biləcəkmə?

Belarus Gürcüstan və Qazaxıstanın taleyini yaşaya bilər; **Elxan Şahinoğlu:** “Lukaşenko qul olmaq istəmədi”

Politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Belarus Ermənistan kimi Rusiyanın tam nəzarətində olmaq istəmir: “Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko erməni həmkarından fərqli olaraq Rusiyanın vassalı olmaq istəmir. Lukaşenko 1990-cı illərin əvvəllərində Belarus-Rusiya ittifaqının ideyası daşıyıcısı olub. Bu ittifaqın yaradılması üçün illərlə Rusiyanın mərhum prezidenti Boris Yeltsinlə danışıqlar aparıb. Yaxşı yadımdadır, danışıqlar uğurla nəticələndən sonra Lukaşenko ara qədər qədəhi başına çəkərək, televiziya ekranları qarşısında “bunu qeyd etməyə dəyər” ifadəsini səsləndirmişdi. Ancaq illər keçəndən sonra Lukaşenko anladı ki, Rusiyaya bərabər hüquqlu tərəfdaş və ya müttəfiq lazım deyil, Kreml vassal lazımdır ki, bütün əmlərini yerinə yetirsin. Lukaşenko qul olmaq istəmədi. Məsələn, Kreml Lukaşenkodan tələb etdi ki, o Abxaziya, Cənubi Osetiyanın “müstəqilliklərini” tanıсын. Lukaşenko buna getmədi. Belarus prezidenti Kırımı ilhaq edən və Donbass separatçıla-

prezidenti Vladimir Putin isə təxminən bir il öncə dedi ki, ümumiyyətlə Qazaxıstan əmində dövlət olmayıb. Bu da Kremlin müttəfiq adlandırdığı dövlətə olan baxışdır. Məhz buna görə heç bir dövlətin Rusiyaya inamı yoxdur. Rusiyanın vassalı Ermənistan belə Kremləndən çəkinir, Kreml ermənilərlə nökr kimi davrandığını İrəvan da anlayır”.

Politoloq Kremlin zəifləri əzmək siyasətindən də söz açdı: “Kreml ətrafındakı zəifləri əzməyə çalışır. Məsələn Rusiya rəsmilərinin Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixail Sakaşvildən və Ukraynanın hazırkı dövlət başçısı Pyotr Poroşenkodan xoşları gəlmir. Bu məqsədlə hər ikisini siyasət meydanından yox etmək üçün əllərindən gələni edirlər. Kreml bəzən istəyinə nail olur. Məsələn üç il əvvəl seçdiyi ölkə və siyasətçilərə qarşı piar məqsədilə təbliğat işlərinə 1 milyard dollardan çox pul xərcləyir. Son illərdə Rusiyada nəhəng agentliklər və xaricə yayınlanan televiziya stansiyaları təsis edilib. Bunlar 24 saat ərzində Rusiyanın siyasətini təbliğ edir, rəqibləri isə məhv etməyə çalışırlar. Rusiya boşluqdan məharətlə yararlanı. Vaşinqton və Brüsselin başı daxili problemlərinə qarşı. Bundan yararlanan Rusiyanın təbliğat maşını ətraf bölgələri hədəf götürür. Doğrudur, Rusiyanın təbliğatdan başqa güclü silahı yoxdur. Rusiyanın cazibə qüvvəsi yoxdur. Məsələn, normal ölkələr məhz Qərblə inteqrasiyaya çalışırlar. Qarşımızda Gürcüstan və Ukrayna nümunəsi var. Hər ikisi Avropanın tərkib hissəsi olmaq istəyir, köhnə qitənin təhlükəsizlik və iqtisadi institutları ilə inteqrasiyaya çalışırlar və müəyyən uğurlar var. Təsədüfi deyil ki, bu aydan başlayaraq Gürcüstan və Ukrayna vətəndaşları viza olmadan Avropa İttifaqı ölkələrinə sərbəst giriş imkanı qazanacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Martin 10-da spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. İlk olaraq "Məktəbəqədər təhsil haqqında" qanun layihəsinin ötən iclasdan yarımçıq qalmış müzakirəsi davam etdirildi.

Deputat Qənirə Paşayeva qanunun qısa zamanda qüvvəyə minməsinə zəruri sayaraq dedi ki, bu qanunun qüvvəyə minməsi bir çox problemləri həll edə bilər. Spiker Oqtay Əsədov 5 fəsildən ibarət qanun layihəsinin ikinci oxunuşda səsə qoydu və qanun qəbul edildi.

Bundan sonra prezident tərəfindən parlamentə təqdim olunan "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında", "Sərhəd qoşunları haqqında" qanunlar müzakirə olundu. Birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərov qanun layihələri haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, Azərbaycan ərazisinə daxil olan və Azərbaycan ərazisindən keçən nəqliyyat vasitələrinin Sərhəd Qoşunları və gömrük orqanlarının iştirakı ilə yoxlaması səlahiyyəti verilir. Xəzər dənizindəki sərhəd sularında gömrük orqanlarının iştirakı mümkün deyilsə, burada Sərhəd qoşunlarının nümayəndələri müvafiq araşdırmalar apara bilər. Dövrüyyəsi məhdudlaşdırılmış psixotrop maddələrin və Azərbaycanın təhlükəsizliyinə təhdid olan maddələrin Azərbaycana daşınması da qadağan edilir. Z.Əsgərov dedi ki, hər iki qanun dövlət təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi və milli maraqlarının qorunmasına xidmət edir.

Müzakirələrdən sonra hər iki layihə qəbul olundu.

"İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" qanun layihəsinə dəyişikliklər də müzakirəyə çıxarıldı. Layihə barədə vitse spiker, İnsan hüquqları komitəsinin sədri Bahar Muradova ətraflı məlumat verdi. Layihəyə əsasən internet informasiya ehtiyatının və onun domen adının sahibi həmin informasiya ehtiyatının qanunauyğun fəaliyyətini təmin etməlidir və buna görə şəxsən məsuliyyət daşıyır. İnternet informasiya ehtiyatının və onun domen adının sahibi hüquqi şəxsdirsə adı, təşkilati-hüquqi forması, elektron poçt ünvanı, fiziki şəxsdirsə adı, soyadı və atasının adı və elektron poçt ünvanı həmin saytda aydın oxuna bilən yerdə və formada yerləşdirməlidir. İnternet informasiya ehtiyatının və onun domen adının sahibi həmin informasiya ehtiyatında yayılması qaydaları qadağan edilən informasiyanın yerləşdirilməsinə yol verməməlidir.

Deputat Mələhət İbrahimqızı "Vikipediya"da məlumatların bir çox hallarda yanlış göstərildiyini və hətta milli maraqlara qarşı olduğunu xatırladı, bu məsələnin qanunvericiliklə tənzimlənməsini vacib saydı: "Bu günlərdə Gəncə ilə bağlı məlumatlara baxdım. Gəncəmiz az qala erməni şəhəri kimi təqdim olunur. Eyni zamanda, dahi, böyük şəxsiyyətlərimizlə bağlı bilərəkdən və ya qəsdən təhrif olunmuş məlumatlar gedir. Bu, çox ağırlı məsələdir".

Deputat Siyavuş Novruzov mediada intihar mövzusunun geniş işıqlandırılmasını düzgün saymadı: "Dünyada intiharın sayına görə birinci yere tutan Finlandiyadır. Həmçinin bezi Avro-

Azərbaycanda pensiya yaşı 65-ə qaldırıldı

Kişilər üçün pensiya yaş həddi 2021-ci ilə qədər, qadınlar üçün isə 2027-ci ilə qədər hər il 6 ay artırılacaq; qanun bu il iyulun 1-dən qüvvəyə minəcək

Milli Məclis "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" qanun layihəsinə dəyişiklikləri də qəbul etdi

pa ölkələri ön sırada gedir. Bu, nə ehtiyacdandır, nə də başqa səbəbdən. Lakin görürsən ki, onlar bununla bağlı sırf statistika verirlər. Sovetlər dövründə intihar, avtomobil qəzasını yox idi? Bu gün TV-lərdə, internet saytlarında daha önəmli məsələləri kənara qoyub birinci növbədə onları təqdim etməyə çalışırlar. Bu yaxınlarda bir informasiya getmişdi, bir sinifdən 5 nəfər intihar edib. Bununla nə demək istəyirik? Başqaları da gedib intiharın yolunu öyrənsin?" Deputat televiziyanın kriminal hadisələrə geniş yer verməsinə qarşı çıxdı.

Deputat saytlarda, sosial şəbəkələrdə yazılan şərhələri də toxundu: "Hansısa şərhələri görə ya internet portalının sahibi məsuliyyətə cəlb olunmalıdır, ya da yazan şəxs şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməlidir".

Deputat, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov ölkəmizin informasiya təhlükəsizliyi üçün önəmlidir: "Hər kəs əmin olsun ki, bu dəyişikliklər söz və informasiya azadlığının məhdudlaşdırılması demək deyil. Əksinə, dəyişikliklər qanunvericiliyimizi zənginləşdirir".

Qənirə Paşayeva da çıxışında dedi ki, "Vikipediya"da ciddi şəkildə Azərbaycan əleyhinə məlumatlar var. İstər tarixi şəxsiyyətlər, istər yer adları, istər digər məsələlərlə bağlı. İlk girilən yer "Vikipediya"dır. Bu mənada "Vikipediya"ya ciddi nəzarət olmalıdır. Ölkəmizin informasiya təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlərdə hər birimiz, bütün qurumlarımız səylərimizi daha da artırmalıyıq".

Əflatun Amaşov layihə barədə danışarkən dedi ki, ölkəmizin informasiya təhlükəsizliyi üçün internet məkanının da tənzimlənməsi zəruridir: "Hər kəs əmin olsun ki, bu dəyişikliklər heç də söz və ifadə azadlığının məhdudlaşdırılması demək deyildir. Kimlərsə məsələyə spekulativ çalarlar gətirib cəmiyyəti çaşdırmamalıdır. Probleme

obyektiv yanaşılmalıdır, tələsik qiymət verilməməlidir. Obyektiv yanaşma isə bundan ibarətdir ki, hər iki layihə bir-birini tamamlayır, ümumən internet məkanımızda tənzimləmə aparmağa xidmət edir. Dəyişikliklər qanunvericiliyimizi zənginləşdirir, ona dövrün tələbindən irəli gələn anlayışlar gətirir. İnternet informasiya ehtiyatının sahibi, domen adı, domen adının sahibi, internet provayder, host provayder və sair bu kimi anlayışlar yaranır. İnformasiyanın mülkiyyətçisi ilə yanaşı onun sahibi məsələsi də hüquqi münasibətlər sistemində daxil edir. Mən bu dəyişikliklərə media ictimaiyyətinin yanaşmasını da obyektiv qiymətləndirirəm. Biz bunu hər zaman bildirmişik ki, internetin inkişafının ortaya çıxardığı mənzərə əsasən internet media orqanlarının təmsalində özünü göstərir. Onlar cəmiyyətlə daha yaxındırlar. Fəaliyyətlərinin mənfəi və ya məsələləri cəmiyyətə daha çox təsir göstərir. Mənfəi təsirlərin doğurduğu ictimai qınaq bir qayda olaraq ümumilikdə jurnalistikaya ünvanlanır. Buna görə də hesab edirəm ki, dəyişikliklər ilk növbədə jurnalistika, peşənin təəssübünü çəkən adamlar üçün faydalıdır".

Müzakirələrdən sonra dəyişikliklər qəbul edildi.

Daha sonra parlamentdə son günlərin ən səs-küylü qanun layihəsindən birini - "Əmək pensiyaları haqqında" qanuna dəyişiklikli müzakirəyə çıxartdı.

Layihə barədə Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli məlumat verdi.

H.Rəcəbli qeyd etdi ki, 98 dəyişiklik təklif olunan layihədə Azərbaycanda bütün peşə sahələri üzrə əmək pensiyasına görə yaş həddinin artırılması təklif olunur. Layihəyə əsasən, polis və hərbi qulluqçular istisna olmaqla bütün peşələr üzrə pensiyaya çıxmaq üçün tələb olunan iş stajı artırılır. Dövlət qulluqçula-

rı üçün hazırda qüvvədə olan 15 təqvim ilinin 20 təqvim ilinə, prokurorlar üçün 25 təqvim ilinin 35 ilə, o cümlədən digər peşələr üçün də tələb olunan staj ilinin müvafiq olaraq 5 il qaldırılması layihədə əksini tapıb. Layihədə, ümumilikdə, pensiya yaşının artırılaraq əmək pensiyaları üçün tələb olunan yaş həddi ilə diferensiallaşdırılması da əks olunub.

H.Rəcəbli qeyd etdi ki, qanun layihəsinə edilən təkliflərdən biri də pensiyaların baza hissəsinin ləğvi ilə bağlıdır: "Əvvəl pensiyaların siqorta hissəsi indeksləşirdi, baza hissəsi indeksləşirdi. Qanun layihəsində pensiyaların baza hissəsi məfhumu aradan götürülür. Bu da insanların ödədiyi məbləğə uyğun olaraq pensiya haqqı deməkdir. Burada baza hissəsi olmayacaq. Pensiyada bir hissə olduğundan indeksləşdirmə olanda daha çox insanlar pensiya məbləğinin artımından faydalana biləcək". **Komitə sədri əlavə edib ki, pensiya yaşında olan vətəndaşlardan bəziləri işləyir və sosial siqorta haqqı ödəyir:** "Bu dəyişikliklər belə şəxslərin işlədiyinə və sosial siqorta haqqı ödədiyinə görə 6 ildən sonra onun pensiyasının yenidən hesablanmasına imkan verəcək. Bu isə o deməkdir ki, sözügedən dəyişiklik onun pensiya məbləğində artıma səbəb olacaq".

Bundan başqa, dəyişikliklərdən biri vətəndaşın ödədiyi məcburi dövlət sosial siqorta haqqının çox hissəsinin onun fərdi hesabında toplanması ilə bağlıdır: "Bilirsiniz ki, məcburi dövlət sosial siqorta haqqının 22%-ni işəgötürən, 3%-ni isə vətəndaş ödəyir. Vətəndaşın ödədiyi məbləğin 50%-i onun hesabında əks olunurdu, digər 50%-i isə Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun sərəncamında qalırdı.

Bu, ədalətsizlik idi. Bizim təklifimizlə vətəndaşın ödədiyi vəsaitin 50%-i yox, 90%-i onun hesabında toplanacaq. Bu da gələcəkdə onun pensiya məbləğinin yüksək olmasına gətirib çıxaraçaq".

H.Rəcəbli bildirdi ki, qanun layihəsində pensiya kapitallarına əlavə olunma imkanlarının yaradılması da nəzərdə tutulur: "Yeni əgər hazırda şəxs işləyən dövrdə az sosial siqorta haqları ödədiyi üçün pensiyaya çıxma bilirdisə, artıq imkan yaradılacaq ki, istədiyi bankda hesab açsın və gəlirləri ilə onun üstünə əlavələr etməklə 110 manata çatdırsın ki, artıq pensiya ala bilsin".

xərclənməsi müəyyən islahatları tələb edir. Lakin özəl sektorda əmək qabiliyyətli insanların 80 faizinin çalışmasına baxmayaraq, onların ödəmələri ümumi məbləğin 25 faizini keçmir. Deməli, pensiya yaşının qaldırılması üçün irəliyə sürülən arqumentlərdən biri-büdcə gəlirləri, gizli əmək haqlarının leqallaşdırılmasından keçməlidir".

Deputat, dövlət qulluqçuları, yaxud prokurorluq orqanlarına yeni qanunun tətbiqinin yaradacağı fəsadlardan danışdı. O, eyni zamanda, hərbi qulluqçulara və polis orqanlarına yeni dəyişikliklərin şamil olunmamasını təqdir etdi.

Tahir Kərimli, Fərəc Quliyev də qanuna əlavə və dəyişikliklər təklif etdilər.

Əli Məsimli isə dedi ki, ölkədə siqorta-pensiya sisteminə problem yaşda yox, əmək haqqı sisteminədir:

"İnsanları ödədikləri sosial siqorta haqqının 144-ə və ya Rusiyada olduğu kimi 234-ə bölünməsi maraqlandırır. Onları alacaqları pensiya məbləği maraqlandırır. Bizdə əmək haqqının kölgəli olması sosial-siqorta sistemi üçün əsas problemlərdəndir".

Qənirə Paşayeva diqqətli əmək müqaviləsi olmadan çalışan insanların pensiya təminatı məsələsinə yönəldib: "Ölkədə əmək müqaviləsi olmadan çalışan insanların sayı kifayət qədər çoxdur. Əmək müfəttişliyi bu məsələyə necə nəzarət edir? Gələcəkdə bu daha ciddi problem kimi özünü göstərəcək".

Əmək və Əhəlinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini İdris İsayev bildirdi ki, qanuna dəyişikliklər qəbul olunsaydı, kişilərin pensiya yaşı 4 il ərzində, qadınların pensiya yaşı 10 il ərzində 65-ə çatdırılacaq. Başqa sözlə, qanun layihəsinə əsasən, kişilər üçün pensiya yaş həddi 2021-ci ilə qədər, qadınlar üçün isə 2027-ci ilə qədər hər il 6 ay artırılacaq. Bununla da qadınların və kişilərin pensiya yaş həddi 65-ə çatdırılacaq.

Beləliklə, etirazlara baxmayaraq, cəmi 3 nəfər əleyhinə olmaqla "Əmək pensiyaları haqqında" qanun səsə qoyularaq qəbul edildi. Bununla da pensiya yaşını həm qadınlar, həm də kişilər üçün 65 yaş müəyyən olundu. Qanun 2017-ci il iyulun 1-dən qüvvəyə minəcək. Bu dəyişikliklər indiyə qədər pensiyaya çıxanlara şamil edilməyəcək.

□ **Elsad PAŞASOY**

“Münaqişənin həlli üçün Ermənistan siyasi iradə nümayiş etdirməlidir”

Fransa Senatının üzvü: “Parlament diplomatiyası Qarabağ münaqişəsinin həllinə müsbət təsir edə bilər”

Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Fransa Senatının Fransa-Qafqaz Dostluq Qrupunun sədri Andre Reyşarın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

XİN-in mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan-Fransa ikitərəfli münasibətlərinin müxtəlif istiqamətləri, o cümlədən Fransa şirkətlərinin Azərbaycandakı uğurlu fəaliyyəti, habelə enerji, nəqliyyat, humanitar, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

E.Məmmədov Fransa şirkətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatına yatırdığı sərmayələr, Fransanın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi fəaliyyəti, ölkəmizdə açılan fransız liseyi və Azərbaycan-Fransız universitetindən (UFAZ) söz açıb və Azərbaycanın Beynəlxalq Frankofoniya təşkilatı ilə əməkdaşlıq məsələlərinə toxunub.

Nazir yüksək səviyyədə həyata keçirilən səfərlərin ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verdiyini bildirib.

A.Reyşar səfərlərinin məqsədinin Azərbaycan-Fransa münasibətləri haqqında daha geniş bilgiyə malik olmaq və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli prosesi barədə məlumatlanmaq olduğunu bildirib. O həmçinin parlament diplomatiyasının Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə müsbət təsir edə biləcəyini qeyd edib və təmasların artırılmasının əhəmiyyətindən danışıb.

Nazir E.Məmmədov Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində aparılan danışıqlar, ölkəmizin münaqişənin həllində beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, BMT BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə və ədalətə əsaslanan mövqeyi barədə məlumat verib. O, münaqişənin həlli üçün ilk növbədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmalı, azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərin geri qayıtmalı olduğunu bəyan edib. Nazir münaqişənin həlli prosesinin hər kəsə aydın olduğunu və bu xüsusda irəliləyiş doğru addım atmaq üçün Ermənistanın siyasi iradə nümayiş etdirməli olduğunu vurğulayıb.

Görüş əsnasında E.Məmmədov fransız senatorların regional, ikitərəfli məsələlər, habelə ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyəti bağlı suallarını cavablandırıb.

Səudiyyə Ərəbistanı OPEC-in neft hasilatının azaldılması ilə bağlı qərarını uzatmayacaq

Səudiyyə Ərəbistanı ABŞ-in şist neft hasilatçısı şirkətlərinə müraciət edib.

“Report” “Investing.ru” saytına istinadən xəbər verir ki, ABŞ-in Hyuston şəhərində keçirilən “CERAWeek” konfransında çıxış edən S.Ərəbistanı rəsmiləri bildirdilər ki, şist neft hasilatındakı artımı dəstəkləməmək üçün onlar noyabrın 30-da Vyanada qəbul edilən OPEC və kartelə üzv olmayan ölkələrin hasilatı azaltmaq barədə qərarını uzatmayacaqlar. Qeyd edək ki, mövcud qərar 6 aylıq müddətə qəbul edilib və onun vaxtı iyun 30-da bitir.

Bununla yanaşı, konfransda OPEC sədri Məhəmməd Barkindonun hədc fondlar və şist neft hasilatçısı şirkətləri ilə görüşü keçirilib. Görüşdə hasilatın azaldılması məsələsi müzakirə olunub. Xatırladaq ki, bu həftə açıqlanan ABŞ neft ehtiyatları göstəricisinə əsasən, son 35 ilin maksimal artımı qeydə alınıb. Treyderlər ABŞ, Kanada və Braziliyada müşahidə olunan neft ehtiyatları və hasilat artımını OPEC və qeyri-OPEC ölkələrinin azaldığı həcmdən daha çox olacağından ehtiyat edir. Analitiklər ABŞ-da bu il gündəlik neft hasilatının 330-660 min barel arta biləcəyini ehtimal edirlər.

Türkiyədə toyuq, yumurta istehsalı ilə məşğul olan “Emre Piliç Gıda Sanayi və Ticaret Limited Şirkəti”nin rəhbəri Ömür Oral və onun nümayəndəsi Aslan İsmayilov mətbuat konfransı keçiriblər. “Four Seasons” hotelində baş tutan tədbirdə Ö.Oral bildirib ki, “Xəmsə-M” MMC-nin rəhbəri Mürvət Həsənlı Türkiyənin ən iri toyuq məhsulları müəssisəsi olan “Emre Piliç Gıda Sanayi və Ticaret Limited” şirkətinin təxminən 1,7 milyon ABŞ dolları məbləğində pul vəsaitini qanunsuz şəkildə ələ keçirib. Qeyd edilən faktlar “Siyəzən Broylər” ASC-nin maliyyə sənədləri və M. Həsənlının etirafedici izahatları ilə öz təsdiqini tapıb. Lakin bu günə qədər M. Həsənlı cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməyib.

Ö.Oral qeyd edib ki, hüquq-mühafizə orqanlarının qeyri-obyektiv yanaşması ucbatından Türkiyə Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyi bu məsələ ilə bağlı nota verib, onun özü isə Azərbaycanda üzleşdiyi qanunsuzluqlarla bağlı Türkiyə rəhbərliyinə müraciət edib. Bundan əlavə, Türkiyənin Azərbaycandakı ticarət attaşesi ilə keçirilmiş görüşdə bu məsələnin diqqətdə saxlanıldığı və “Emre Piliç” şirkətinin hüquqlarının bərpa edilməsi üçün müvafiq addımların atılacağı bildirilib.

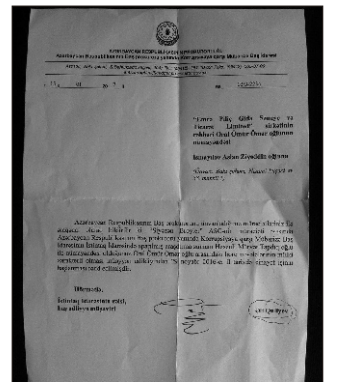
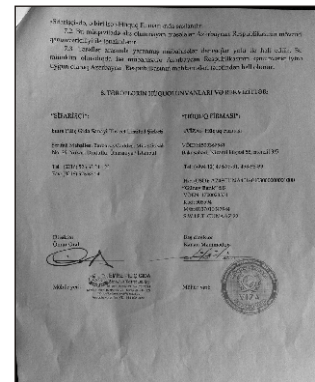
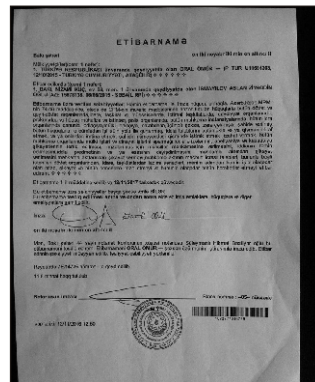
İşin qısa məzisi ondan ibarətdir ki, “Emre Piliç” şirkəti “Siyəzən Broylər” ASC-yə damazlıq yumurta satıb, həmin yumurtaların pulları isə “Siyəzən Broylər” ASC tərəfindən M. Həsənlıya verilib. “Siyəzən Broylər” ASC tərəfindən 3,8 milyon ABŞ dolları M. Həsənlıya verilsə də, sonuncu “Emre Piliç” şirkətinə bu puldan cəmi 2,1 milyon ABŞ dollarını ödəyib, yerdə qalan 1,7 milyon ABŞ dollarını isə verməyib. Ö.Orala bildirib ki, “Siyəzən Broylər” ASC bu pulları ödəməkdən imtina edir. “Emre Piliç” şirkətinin rəhbəri Ömür Oral bu pulları tələb etmək üçün Azərbaycana gələcəyini və lazımı instansiyalara şikayət edəcəyini bildirdikdə, M. Həsənlı cavabında bildirib ki, “Siyəzən Broylər” ASC yüksək hakimiyyət dairələrinə məxsus olduğunu, bu şirkətə qarşı hər hansı addım atıla bilməz. Ö.Oral belə səhv etsə, dərhal həbs ediləcək. Beləliklə də, M. Həsənlı Ö.Oralın Azərbaycana gəlişinin qarşısını almağa çalışıb. Ö.Oral deyib ki, bu yolla M.Həsənlı “Emre Piliç” şirkətinə çatması təxminən 1,7 milyon ABŞ dollarını qanunsuz şəkildə ələ keçirib. O, Azərbaycana gələndən sonra isə onun özünü təhdid etməyə, oğlunu öldürdüyü deyib və hədələməyə başlayıb. 19.10.2016-cı ildə “Emre Piliç” şirkəti “Siyəzən Broylər” ASC-yə qarşı borcun tutulması tələbinə dair Sumqayıt İnzibati-İqtisad Məhkəməsinə iddia qaldırıqda həmin pulların M.Həsənlı tərəfindən mənimşənildiyini məlum olub. Bundan sonra “Siyəzən Broylər” ASC Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə müraciət edib. Müraciət üzrə araşdırma aparılıb. Araşdırma aparıldığı zaman M.Həsənlı müstəntiq Tural Aslanovun iş otağında ələ keçirdiyi məbləği tam şəkildə etiraf etmiş və “Emre Piliç” şirkətinin rəhbəri Ö.Oraldan xahiş edib ki, ona güzəşt etsin və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsinə təkid etməsin. Baş İdarənin tövsiyəsi ilə tə-

İş adamlarının yumurta pulu davası böyüdü

“Emre Piliç Gıda Sanayi və Ticaret Limited Şirkəti”nin rəhbəri Ömür Oral mətbuat konfransı keçirdi; Türkiyə iş adamının pulu mənimşənildiyinə görə Azərbaycana nota verib

“Emre Piliç Gıda Sanayi və Ticaret Limited Şirkəti”nin rəhbəri Ömür Oral mətbuat konfransı keçirdi; Türkiyə iş adamının pulu mənimşənildiyinə görə Azərbaycana nota verib

rəflər arasında 12.11.2016-cı il tarixli “Borcun etirafı haqda” müqavilə bağlanıb. M. Həsənlı ilə Ö.Oral arasındakı razılaşmaya əsasən, borcun məbləği isə 1 milyon 300 ABŞ dolları məbləğində endirilib. Bu müqavilə bağlandıqı zaman tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə videoçəkiliş də aparılıb.

Ö.Oral həmin videoçəkiliş də mətbuat nümayəndələrinə təqdim edib. Həmin videoya <https://www.youtube.com/watch?v=qBCLOZNYMY4> tps://www.youtube.com/watch?v=qBCLOZNYMY4 linkinə keçid etməklə baxa bilərsiniz.

Ö.Oral deyib ki, M.Həsənlı Azərbaycanda yüksək vəzifə tutan himayədarlarının məsləhəti ilə Türkiyəyə gedərək “Emre Piliç” şirkətinin rəhbər heyəti barədə vergi orqanlarına şikayət edib, hakimiyyətin birbaşa nəzarəti altında olan kütləvi informasiya vasitələrində “Emre Piliç” şirkətinin nüfuzunu ləkələmək üçün müxtəlif böhtan xarakterli məqalələr yazdırıb. Bu böhtan kampaniyası bir neçə aydır ki, davam edir. Bu məqalələr Türkiyə iş adamlarının ciddi narazılığına səbəb olub və Azərbaycanın investisiya mühitinə böyük zərbə vurub.

Ö.Oral deyib ki, M.Həsənlı bu kimi hərəkətlərindən sonra yenidən Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə müraciət edib ki, araşdırmanı davam etdirdinsin və M. Həsənlı cinayət məsuliyyətinə cəlb olunsun.

“Bu dəfə Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tamam fərqli mövqə nümayiş etdirərək, bizim aramızda borc müqaviləsinin bağlandığını əsas götürdü, bu səbəbdən də ortada hər hansı cinayət faktının olmadığı, aramızdakı mübahisənin isə mülki xarakterli olduğunu dedilər. Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin bu davranışı ona dəlalat edir ki, bu idarə M.Həsənlının maraqlarını müdafiə edir, hətta borc məbləğinin 1,7 milyon ABŞ dollarından 1,3 milyon ABŞ dollarına endirilməsində də canfəşanlıq təmənnaş olmayıb. Halbuki bir neçə ay öncə həmin idarə M. Həsənlıya 1 aylıq vaxt vermişdi və ziyanın əvəzini “Emre Piliç” şirkətinə ödəməyəcəyi təqdirdə cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcəyi ilə bağlı onu xəbərdar etmişdi.

Ölkə başçısı bir çox çıxışlarında xarici investisiyaların cəlb edilməsi və qorunması sahəsinə xüsusi diqqət yetirməyi, bu

sahəni daim nəzarətdə saxlamağı dövlət məmurlarına tapşırırsa da, xarici iş adamları hazırkı misalları görüb, Azərbaycana sərmayə qoyuluşlarından çəkinir, daha da böyük ziyan uğramamaq üçün buradakı fəaliyyətlərini bağlayırlar” deyir, Ö.Oral bilir.

Onun nümayəndəsi, tanınmış hüquqşünas Aslan İsmayilov deyib ki, M.Həsənlı ələ keçirdiyi pul vəsaitini qaytarmamaq üçün müxtəlif hüquqi maxinasiyalara da əl atır və “Emre Piliç” şirkətinə qarşı 2 sayılı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə iddia qaldıraraq, guya vasitəçilik xidmətlərini göstərdiyinə görə hər satılmış yumurta üçün 0,06 ABŞ dolları, ümumilikdə isə 4 milyon 800 min ABŞ dolları məbləğində pul vəsaitinin “Emre Piliç” şirkətindən tutulmasını tələb edib. Həmin iş hal-hazırda məhkəmə baxışı mərhələsindədir.

A.İsmayilov bu işdən geri çəkilməsi üçün ona təzyiqlər göstərdiyini, hətta həbs edilə biləcəyi ehtimalını da dilə gətirib. Bildirib ki, heç bir təzyiqlə qarşısında geri çəkilməyəcək, türk iş adamına pul ödənilməyincə hüquqi müstəvidə mübarizəni davam etdirəcəklər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

“Amnesty International” beynəlxalq insan haqları təşkilatının açıqladığı yeni hesabatda bildirilir ki, Azərbaycanda siyasi fəallar “hökumət tərəfindən təşkil olunan” kiberhücumlara məruz qalırlar.

Təşkilat bildirir ki, Azərbaycanın insan haqları fəalları, jurnalistləri və siyasi dissidentləri “fərdi fişinq” (fərdi tovlama) üsulu ilə hədəflənir.

Bu da qeyd olunur ki, onların şəxsi informasiyalarının və şəxsi kommunikasiyalarının əldə olunması məqsədilə fəalların elektron poçtlarına və facebook dialoqlarına haker müdaxiləsi həyata keçirilir.

Təşkilatın son 13 ayda apardığı təhqiqat göstərib ki, parolların və kontaktların oğurlanmasına hesablanmış kiberhücumlar hökumətin müxtəlif tənqidçilərini hədəfləyib. Hesabatda qeyd olunur ki, haker müdaxiləsi məqsədilə qurbanların elektron ünvanlarına saxta email-lər göndərilir. Əgər adresat belə qoşmaları açarsa, onun poçtuna yüklənmiş virus hücumu məruz qalanının monitorundakı təsvirləri hakerə göndərir və beləliklə də haker qurbanın nə yazdığını aydın şəkildə güdə bilir.

Hesabatda deyilir ki, saxta elektron məktublar tanınmış insan haqları fəallarının və siyasi fəalların adlarından göndərilir. Hesabatda deyilir ki, saxta email-lərə qoşulmuş saxta sənədlər konkret fəalların adından tərtib edilir. Məsələn guya Leyla Yunus tərəfindən tərtib edilmiş bir qoşma sənədi “2016-cı ilə olan vəziyyətə görə Azərbaycandakı siyasi məhbuslar” adlanırdı. Təşkilat bildirir ki, “Amnesty International” aşkar etdiyi faktlara dair hesabatı Azərbaycan hökumətinə təqdim edib. Azərbaycan hökuməti buna cavab olaraq bildirib ki, sözü gedən sənədləşdirilmiş hallar barədə şikayətlər daxil olmayıb və buna görə də bu barədə heç bir təhqiqat aparılmayıb.

Hesabatın məlumat hissəsində qeyd olunur ki, Azərbaycanda müstəqil jurnalistlər, insan haqları və siyasi fəallar, hökumətdən dəstək alan trollama kampaniyaları da daxil tez-tez internet qısnamasına və təqiblərinə məruz qalırlar. Bu

da qeyd olunur ki, Azərbaycanda telefon və internet kommunikasiyalarının izlənməsinə icazə verən qanunlar Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi tərəfindən tənqid edilib.

“Multimedia” İnformasiya Sistemləri Texnologiyaları

“Amnesty International”ın

“kiberhücum hesabatı”

birmənalı qarşılanmadı

Osman Gündüz: “Özünə hörmət qoyan ölkə interneti izləməlidir”

Osman Gündüz hesab edir ki, istənilən şəxs üçün internet məkanında təhlükə var: “İnternetin bünövrəsi qurulandan bu təhlükələr var. Bu təkəcə bizim problem deyil, qlobal problemdir. Ola bilər ki, kimsə hansı tərəfin marağındadır və belə olan halda onun hesabı müəyyən hücumlara məruz qala bilər, bu, qısa və ya uzun müddətli ola bilər. İnternetdə belə hallar demək olar ki, hər gün baş verir. “Amnesty International” Azərbaycanla bağlı konkret bir fikir bildirib, ona münasibət bildirmək olar. Amma belə də bir az çətin olur. Bəzən hökumət saytlarına hücum olanda konkret bir fikrə gəlmək olmur, Ermənistan tərəfdən olduğu da deyilir, yaxud xaricdən və daxildən olduğu vurğulanır. Kiberhücumları kimsə kənardan da edə bilər, daxildən də. Ona görə bu kimi məsələlərdə

konkret faktlar tapıb, doğru fikir bildirmək lazımdır. Kiberhücumların mənbəyini tapmaq çətinidir. Ölkə daxilində təhlükəsizliyə nəzarət edən qurumlar “Kiberhücumları haqqında qanun”a görə, beynəlxalq əməkdaşlıq etmədən araşdırma apa-

dövlərdə ictimai rəyin formalaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Bəlkə də, televiziyalardan da çox rol oynayır. Belə olan sual oluna bilər ki, ictimai rəyi formalaşdıran məkana hökumət necə diqqət etməlidir? Kimlərsə sıradan çıxarmaq

üçün profilləri dağıdılmalıdır. Yeni yaxşı məqsədlər üçün istifadə edilməlidir. Yetərli informasiya əldə olan zaman daha düzgün qərar qəbul etmək olur. Bunun üçün hökumətlərə interneti izləmək daha əhəmiyyətli olmalıdır. Bir fakt da qeyd edim ki, digər ölkələrdə olduğu kimi, bizdə də interneti izləməklə bağlı qanunvericilik var. Yeni bizdə də hər şey qanunvericiliklə tənzimlənir. Xüsusi xidmət orqanlarına icazə verilir ki, kiminsə profili cinayət axtarış tədbirlərinin tələblərinə uyğun olaraq izlənilsin. Bunun da proseduraları var, hansı hallarda izlənilmə ilə bağlı. Şübhəli olan hər kəsi izləməyə qanunvericilik imkan vermir. Məsələn, cinayət işi qaldırılıbsa, gerek o dövlət əleyhinə yaxud terrorçuluqla bağlı olsun. Yeni cəmiyyət üçün təhlükəli olduqda, təhlükəsizlik orqanları bunun qarşısını ala bilməyəndə qanunvericilik imkan verir ki izlənilsin. Son dövrlərdə ölkəmizdə baş verən bəzi hadisələr onu göstərdi ki, bu qanunun təkminləşdirilməsinə ehtiyac var. Burada ictimai nəzarət imkanlarının genişləndirilməsi ehtiyacı duyulur. İzlənmə ilə bağlı əldə olunan materialların məhv edilməsi halları var. Şəffaflıq və ictimai nəzarət imkanları artırılmalıdır. Bu sahədə Azərbaycanda qanunvericiliyin Avropa stan-

rib, internetdə fikir bildirmək çox çətinidir. Bu da kiberhücumlar məkanının xüsusiyyətlərindən irəli gəlir”.
O.Gündüz bildirdi ki, hər bir ölkə interneti izləməlidir: “Özünə hörmət qoyan ölkə interneti izləməlidir. Burada ciddi bir şey yoxdur. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada bunlar olmalıdır. Özünə hörmət edən ölkələrdə isə bunu izləyirlər. Bunu etməyən ölkə qınaq obyektinə çevrilməlidir. Hökumət bilməlidir ki, internetdə nələr baş verir, o insanlar nələr düşünür, nə münasibət bildirir. Bu cür informasiyalardan hökumətlərin necə bəhrələndiklərini görmək lazımdır. Düşünürəm ki, bizim hökumət də qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada izləməlidir, neinki siyasi fəallar, hər kəsi. İctimai rəyin necə olduğunu öyrənmək lazımdır. Azərbaycan interneti son

İslam Oyunları və “Formula-1” yarışlarında təhlükəsizliyin təmin olunması müzakirə edildi

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Bakı Regional Mərkəzində “Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin aparılmasında qarşılıqlı fəaliyyətin təşkili” mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

APA-nın məlumatına görə, tədbirdə IV İslam Həmrəylik Oyunları və “Formula-1 Azərbaycan Qran-Pri” yarışları zamanı təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Toplantıda FHN Aparatı və qurumlarının nümayəndələri, Bakı şəhəri İcra Hakimiyyətinin təmsilçisi, paytaxtın bütün rayonlarının İcra Hakimiyyəti başçıları, 1-ci müavinləri - Fövqəladə Hallar üzrə Komissiya sədrələri, Bakı şəhər Baş Polis, Təhsil və Səhiyyə idarələri, “Azəravtoyol”, “Azərsu”, “Azərişiq” və “Təmiz Şəhər” ASC-lərinin, “Azəriqaz” və “Bakı Lift-Təmir” İB-lərinin, eləcə də Bakı-2017 İslam Həmrəylik Oyunları Əməliyyat Komitəsinin və “Formula 1 Bakı Şəhər Halqası” Əməliyyat Şirkətinin rəsmiləri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən **Bakı Regional Mərkəzinin rəisi müavini Elxan Cəbiyev** fəvqəladə halların qarşısının alınması, xüsusən də nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı itkilərin və dəyən ziyanın minimuma endirilməsində birgə fəaliyyətin müstəsna əhəmiyyətini vurğulanıb. İslam Həmrəylik Oyunları Əməliyyat Komitəsinin Təhlükəsizlik və Akreditasiya Departamentinin nümayəndəsi Şəhriyar Cəfəri çıxış edərək Bakı şəhərində 2017-ci il 12-22 may tarixlərində keçiriləcək İslam Həmrəylik Oyunlarının təşkili, oyunlar zamanı həyata keçiriləcək təhlükəsizlik tədbirləri barədə ətraflı məlumat verib. “Formula-1” yarışları “Bakı Şəhər Halqası” Əməliyyat Şirkətinin koordinatoru Aygül Ağayeva təqdimatla çıxış edib, 2017-ci il 23-25 iyun tarixlərində reallaşdırılacaq Formula-1 yarışlarının Bakı mərhələsinin təşkilində həyata keçiriləcək təhlükəsizlik tədbirləri barədə məlumat verib.

Mərkəzin Operativ reaksiyavermə və əməliyyat planlaşdırma idarəsinin rəisi, polkovnik Vaqif Teymurov “Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması zamanı qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin aparılmasında qarşılıqlı fəaliyyətin təşkilinin əsas istiqamətləri” mövzusunda çıxış edib.

Daha sonra paytaxt rayonlarının İcra Hakimiyyəti başçıları 1-ci müavinləri 2016-cı il ərzində fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması istiqamətində görülmüş işlərlə və mövcud problemlərlə bağlı çıxışlar ediblər.

vaxtlarda belə. Belə hallar olan Türkiyə, Rusiya və digər ölkələrdə dərhal internet məhdudlaşdırılıb. Doğrudur, ayrı-ayrı mətbuat orqanlarına, şəxslərin profillərinə hücumlar olub. Amma bunun interneti qonşu ölkələrdən daha açıq, liberaldır. Çünki ölkəmizdə heç vaxt internet məhdudlaşdırılmayıb, hətta ən çox siyasi aktivlik olduğu

Dələduzluq edən vəkile 9 il iş kəsildi

Dələduzluqda təqsirləndirilən vəkile hökm oxunub. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirləndirilən vəkil Seyfulla Cəfərovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb. Hakim Rasim Sadıxovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsə hökm oxunub.

İttihama görə, S.Cəfərov üçün 35 min manat, məhkəmə 13 nəfər zərərçəkmiş şəxsə ümumilikdə 50 min manat məbləğində dələduzluq edib. O, həbsdə olan bir neçə şəxsin azadlığa buraxılmasına, cəza müddətlərinin azadılmasına kömək edəcəyi vədi ilə külli miqdarda pul alıb.

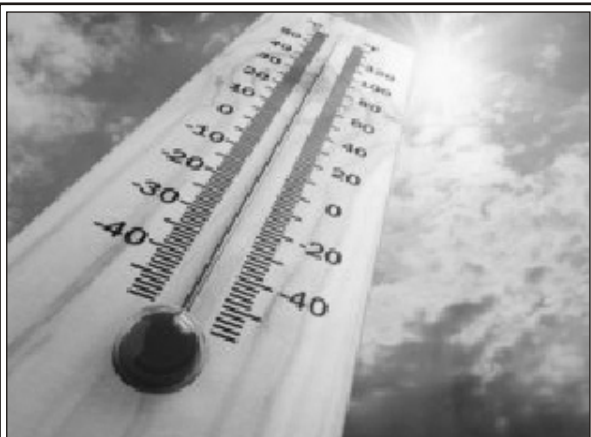
Təqsirləndirilən vəkil zərərçəkmişlərdən Abdullayeva Nüşabədən həbsdə olan erininin cəzasını azaltmaq

500 manat, Bəşirov Elxandan 400 manat, Abbasov Ruslandan 200 manat və digərlərindən pul alaraq onlara qarşı dələduzluq əməli törədib.

Məhkəmədə məlum olub ki, vəkil əvvəllər də dələduzluq əməlinə görə həbs edilmişdir. Amma həmin zaman onun cəzası şərti olaraq müəyyən edilib. O, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq külli miqdarda olduqda) maddəsi ilə təqsirli bilinir.

Məhkəmənin hökmü ilə S.Cəfərov 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

□ **İ.MURADOV**

Hava şəraiti qeyri-sabit keçəcək, yağış, qar yağacaq

Azərbaycanda sabaha olan hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETSN) Milli Hidrometeorologiya Departamentindən "Report"-a verilən məlumata görə, martın 11-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Lakin gecəyə doğru yarımada bəzi yerlərində yağış yağacağı ehtimalı var. Gün ərzində mülayim cənub küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu Abşeronda gecə 3-6, gündüz 9-14 dərəcə isti, Bakıda gecə 3-5, gündüz 10-12 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 768 mm civə sütunundan 764 mm civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət gecə 85-95 %, gündüz 6-70 % təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza görə, martın 11-13-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin mülayim tərəddüdü meteohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında gecə və səhər bəzi yerlərdə duman, çiskin olacağı, gün ərzində aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Dağlıq ərazilərdə qar yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-8, gündüz 10-15 dərəcə isti, dağlarda gecə 2 dərəcə şaxtadan 3 dərəcəyədək isti, gündüz 3-8 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Milli Hidrometeorologiya Departamenti xəbərdarlıq edir ki, martın 11-i gün ərzində bəzi rayonlarda hava şəraitinin qısa müddətə qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağış, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var.

80 yaşlı qadın 43 yaşlı kişini bıçaqlayıb öldürdü - söyüşə görə

Göygöl rayonunda 80 yaşlı qadının törətdiyi qətlin təfərrüatı məlum olub. "Report"-un Qərb bürosu xəbər verir ki, Kəlbəcər rayon sakini, 1937-ci il təvəllüdü Marquş Bayramova qonşusu və uzaq qohumu olan Kəlbəcər rayon sakini, 1974-cü il təvəllüdü Şiraslan Atayevi qətlə yetirib. Yaşlı qadın mətbəx bıçağı ilə Ş.Atayevi ürəyə yaxın nahiyədən bıçaqlayıb. Bir bıçaq yarısı alan Ş.Atayev hadisə yerində ölüb.

Göygöl Rayon Polis Şöbəsinin (RPŞ) əməkdaşları tərəfindən 80 yaşlı qadın saxlanılıb. RPŞ-dən "Report"-a verilən məlumata görə, M.Bayramova istintaqa ifadə verib: "Marquş Bayramova ifadəsində bildirib ki, gecə saatlarında qonşusu Şiraslan Atayev sərxoş halda qadının yaşadığı evə gəlib. Qoca qadın Şiraslan Atayevdən həyatından çıxmasını tələb edib və bundan sonra tərəflər arasında mübahisə yaranıb. Marquş Bayramova qeyd edib ki, Şiraslan Atayev söyüş söydüyü üçün onu bıçaqlayıb".

Faktla bağlı Göygöl Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1 (Qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi açılıb, araşdırmalar davam etdirilir.

DTX ölkədən pul çıxaran dəstəni tutdu - biri gömrük işçisidir

Külli miqdarda xarici valyuta və qızıl külçələrinin qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkədən çıxarılmasının qarşısı alınıb.

Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti mətbuat xidmətlərinin birgə məlumatında bildirilir ki, Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən 2017-ci il martın 8-də həyata keçirilmiş birgə tədbirlər nəticəsində qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında tamah məqsədilə külli miqdarda - 190.000 (yüz doxsan min) ABŞ dolları məbləğində xarici valyuta və 132.207,52 manat dəyərində ümumi çəkisi 2 kq 279,44 qram təşkil edən 5 ədəd qızıl külçələrini qaçaqmalçılıq yolu ilə Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən gizli və bəyan etməməklə keçirərək Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanından təyyarə ilə Azərbaycandan Türkiyəyə aparmaq istəyən Azərbaycan vətəndaşları - Elvin Yusubov, Rəşad Nəsibov və onlarla əlbir olan gömrük əməkdaşı Kamran Əhmədov saxlanılaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib.

Bakıda mənzildən 10 min manatlıq qızıl oğurlandı

Bakıda mənzildən 10 min manatlıq qızıl oğurlanıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, Xətai Rayon Polis İdarəsinin 37-ci Polis Bölməsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə yanvarın 23-də rayon ərazisindəki evlərdən birindən 10000 manat dəyərində qızıl əşyalar oğurlanmaqda şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Samir Süleymanlı və Cəlilabad rayon sakini Cabir Nağıyev tutulublar.

Elan

Y.V.N. TRANS (V[EN: 1400323941) MMC-yə məxsus 28.12.2001-ci il tarixli 1940 sayılı ədliyyə şəhadətnaməsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi Zülfüqarlı Afiq Rafiq oğlunun adına olan tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ÖZƏL TİBBİ SAHƏDƏ 20 İLLİK TƏCRÜBƏ! Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara Əsasən Kişilərə! Diqqət!!! Axırncı Şans!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenomasi. Prostatitlər;
- * Cinsi zəiflikdən impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gəcəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və spermada qan;
- * Spermanın azalması, itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi, balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) yaşa görə balaca olması;
- * Ailədə olan hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq;
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları;
- * Baş-boyunda, onurğa-qılçaqlarda, qollar-ayaqlarda, qasıq-xayalarda ağrılar;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qərribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Martin 9-da Bakı-Sumqayıt yolunda baş verən dəhşətli qəza bütün ölkəni sarsıtdı. "Ford-tranzit" markalı mikroavtobusun yük maşına çarpılması nəticəsində baş verən qəzada 5 tələbə həlak oldu, 21 nəfər yaralandı. Bu günə qədər dəfələrlə bu cür faciəli qəzaların şahidi olmuşuq. Lakin bu qəzanın ən sarsıdıcı məqamı faciə qurbanlarının hamısının tələbələr olması idi. Onlar Sumqayıt Dövlət Universitetində (SDU) təhsil alan 21 yaşlı gənclər Çinarə Quliyeva, İbrahim Nəsimov, İbrahim Quliyev, 20 yaşlı Roza Muradova və Rəşad Cəniyevdir. Həyatlarının ən gözəl çağlarını, tələbəklik illərini yaşayan gənclər səhər evdən dərslər üçün yola çıxdılar, az sonra cəsədləri ilə evə geri döndülər...

fiya fakültəsinin 3-cü kurs tələbələri olub.

İkinci mərtəbəyə qalxıb Tarix və Coğrafiya fakültəsinin tələbələri ilə görüşə bildik. Hiss etdik ki, qəfildən 3 tələbə yoldaşını faciəli şəkildə itirən gənclər onlarsız auditoriyaya girməkdə çətinlik çəkirlər. Tələbə qızların dayanmadan göz yaşlarına hakim ola bilmədiyini görüb oğlan tələbələrə yaxınlaşırıq.

Qəhərdən özünü güclə saxlayan Orxan Sadaylının dedik-

və ümumilikdə universitetin əksər tələbələri Bakıdan gəlir. Həmin gün bizlərdən bəziləri qəza törədən mikroavtobusun arxasınca gələn avtobusda idik... Xəstəxanada onları ilk tanıyan mən oldum. İçəri görün kimi Çinarəni, İbrahimi tanıdım. Roza isə tanınmaz hala düşmüşdü, onu nişan üzüyündən tanıya bildik. Orda bir oğlan da var idi, onu tanıya bilmədim. Sonradan məlum oldu ki, Rəşaddır..."

Yasa batmış universitet

Yol terrorunun qurbanı olmuş tələbələrin təhsil aldığı Sumqayıt Dövlət Universitetində hamı hüzn içindədir...

Sumqayıt Dövlət Universitetinə daxil olar-olmaz yaşanan hüznün şahidi olduq. Hər tələbənin, müəllimin üzündə, baxışlarında qəm-qüssə, kədər, faciənin təəssüratları... Buna baxmayaraq tələbə və pedaqoqlar dərslərini başlanmasına az qaldığı üçün auditoriyaya tələsirdilər. Universitetin foyesində universitet rəhbərliyi tərəfindən həlak olan tələbələrin fotoları qoyulub, qarşısına qərənfillər düzülüb. Auditoriyaya tələsən

tələbələr bir anlıq fotoların qarşısında ayaq saxlayıb, onları anırmış kimi bir-neçə dəqiqəlik sükuta dalırdılar. Hər ayaq saxlayan tələbədə onlarnın kurs yoldaşı olub-olmadığını soruşuruq, onlar isə başları ilə "yox" cavabını verirdilər. Qeyd edək ki, eyni qrup yoldaşları və adaş olan İbrahim Nəsimov və İbrahim Quliyev fizika və elektroenergetika fakültəsinin, Çinarə Quliyeva, Roza Muradova və Rəşad Cəniyev tarix və coğra-

Tələbə dostları: "Nə danışmaq axı..."

ləri: "Nə danışmaq axı... dünəndən bütün universitet yas içindədir... Rəşad, Çinarə, Roza bizim qrup yoldaşımız idi. 3 il idi ki, bir yerdə idik, onlar bizim doğmamız, əzizimiz idi. Qəzada həlak olan uşaqların demək olar ki, hamısı rayonludur, deyəsən bir nəfər Bakıdan idi. Rəşad Lənkərandan, Roza Cəlilabaddan, Çinarə isə Füzulidən idi... Müəllim-tələbə hərəməz bir yasa getməyə çalışırıq. Bu gün və səhər da hüzn yerlərinə gedəcəyik. Səhər hamımız Füzulidə Çinarənin yas mərasimində olacağıq... Universitetə, dərslərə gəlmişik, amma burada qala bilmirik ki. Hüzn yerlərinə getməyə tələsirik..."

Orxanın sözlərinə görə, Roza Muradova nişanlı imiş, yaxın vaxtlarda toya hazırlamış. Qəzadan sonra onu barmaqındakı üzükdən tanımaq mümkün olub: "Qrupumuzun

Qeyd edək ki, yayılan rəsmi məlumatlarda bildirilir ki, Rəşad Cəniyev qəza nəticəsində ağır kəllə-beyin travması aldığından xəstəxanaya yerləşdirilib. Lakin tələbə xəstəxanada dünyasını dəyişib. Tələbə yoldaşlarının sözlərinə görə, Rəşadın atası ötən il rəhmətə gedib. Hazırda anası və bacısı tək qalıb.

Eyni qrup yoldaşları olan İbrahim Nəsimov və İbrahim Quliyev isə hadisə yerində həlak olublar. Həmin tələbələrin qrup yoldaşları ilə görüşmək fürsətimiz olmasa da, onları tanıyan bir neçə tələbə ilə söhbət etdik. Deyilənə görə, öz zərəfatlı xüsusiyətinə görə çoxlarının sevimlisinə çevrilən İbrahim Nəsimov qaydasız döyüş məşğul olubmuş. Ötən gün Cəlilabadda son mənzilə yola salınan gənclərin bibisi isə yeniçay.az saytına açıqlamasında bildirib ki, onun

FHN batmaq təhlükəsi ilə üzləşən balıqçıları xilas etdi

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə sahilədən 150 km dənizdə balıq tutmaq məqsədi ilə çıxan balıqçıların qayığının çevrilməsi məlumatı daxil olub.

APA-nın FHN-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, Nazirliyin Aviasiya Dəstəsinin 1 helikopteri dərhal hadisə yerinə cəlb olunub, batmaq təhlükəsi ilə üzləşmiş 4 balıqçıyı xilas edərək, sahilə gətirib.

Bankirlər girov qoyulan əmlakın 3 il vergidən azad olunmasını təklif edirlər

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən kommersiya banklarının problemlı kreditlər üzrə balansda götürülmüş əmlakın 3 il müddətinə vergidən azad edilməsi təklif olunur.

"Report" xəbər verir ki, bu təşəbbüsə "Şəffaflığa doğru birlikdə" mövzusunda Bakıda keçirilən vergi konfransında "Rabitəbank" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Elçin Qədimov çıxış edib.

E. Qədimovun sözlərinə görə, banklar həmin əmlakdan istifadə etmədiyi üçün vergi tətbiqi əlavə xərclərə gətirib çıxarır: "Aparılan araşdırmalar göstərir ki, nağd ödənişlər müxtəlif ölkələrdə 1,1-1,7% arasında əlavə xərclər yaradır. Biz təklif edirik ki, POS-terminalların istehsalı ilə bağlı xüsusi güzəştlər tətbiq edilsin, həmçinin, POS-terminalların idxalı vergidən azad edilsin".

Bank rəsmisi deyib ki, xarici təcrübəyə görə, dövlət satınalmaları yalnız nağdsız qaydada aparılmalıdır: "İngiltərədə bu, tətbiq edilib və təxminən 1 mlrd. funt sterlinqə qənaət edilib".

Banklar kreditləşməni 21 faiz azaldı

Yanvarda problemlı kreditlərin həcmi isə 11 faiz artıb

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən kommersiya bankları cari ilin fevral ayının 1-ə iqtisadiyyata kredit qoyuluşunu 16 mlrd. 43,6 mln. manata çatdırıb.

"APA-Economics" Azərbaycan Mərkəzi Bankının açıqladığı statistikaya istinadən xəbər verir ki, beləliklə, yanvarda iqtisadiyyata kredit qoyuluşu 1,54% və ya 243,4 mln. manat artıb.

Ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə isə iqtisadiyyatın kreditləşməsi 21% və ya 4 mlrd. 261,9 mln. manat azalıb.

2017-ci il fevralın 1-nə kredit qoyuluşlarında vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi 1 mlrd. 633,1 mln. manat təşkil edib. "APA-Economics" Azərbaycan Mərkəzi Bankına (AMB) istinadən xəbər verir ki, bu, illik müqayisədə 318,5 mln. manat və ya 24,2% çoxdur.

İlin əvvəli ilə müqayisədə isə yanvarda problemlı kreditlərin həcmi 160,5 mln. manat və ya 10,9% artıb.

Problemlı kreditlərin iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarında payı 9,8% təşkil edir. Ötən ilin sonuna bu göstərici 9% idi.

ölüm xəbərini atasına telefonundan götürülən nömrə vasitəsi ilə çatdırıblar:

"İbrahim qəzada öləndə telefonu yerə düşübmiş. Onun telefonundan atasını yığıb deyiblər ki, balanın vəziyyəti ağırdır, tez gəl. Atası şok keçirdi. İndi biz onu maşınla rayona dəfn etməyə aparırıq. Bu elə bir dəhşətdir ki, bu bəlanı ömür boyu unutmaq... İbrahim elə oğul idi ki, onunla bütün rayon fəxr edirdi. Hündür, yaraşlıq, ağıllı oğlan idi. Universitetdə hamı onun ağılından-kamalından danışırıq. Dünən bizə gəldi, çimdi, dedi-güldü, zarafatlaşdı. Dedi ki, bibi, martın 14-nü, axır çərşənbəni sizinlə keçirəcəm, bayramı isə atamın yanında, rayonda olacam. Mən daha onun yolunu gözləməyəcəm. Qardaşımın balası bizi həmişəlik tərk etdi".

Beləcə, universitetdən ayrılıb paytaxt Bakıya yollandıq. Kiçik mikroavtobusa əyləşib, son dayanacaq kimi metronun "20 Yanvar" stansiyasının yaxınlığına çatdıq. Hansı ki, Bakı-Sumqayıt istiqaməti üzrə marşrutların əksəriyyəti bu ərazidə fəaliyyət göstərir. Qeyd edək ki, hadisə eyni zamanda bir məsələni yenidən gündəmə gətirmiş oldu, Dövlət Avtomobil Nəqliyyat Xidmətinin yaydığı məlumata görə, həmin mikroavtobus Bakı-Sumqayıt istiqamətində qeyri-qanuni olaraq fəaliyyətdə olub. Maraqlıdır, bəs niyə aidiyyəti qurumlar bu günə qədər bu barədə ciddi tədbir görməyib? "Qəzadan sonra "20 Yanvar" stansiyasının yaxınlığında avtobus və mikroavtobusların fəaliyyətinə qadağa qoyulub" deyilsə də şahidi olduq ki, sürücülər yangizli, yavaşkar yə-nə də fəaliyyətdədirlər.

Tələbləri sevindirən yeganə xəbər isə qəzada yaralanan Ayten Quluzadə adlı tələbənin hazırda vəziyyətinin yaxşı olması idi. Ötən gün həmin tələbənin vəziyyətinin yaxşı olmadığı bildirilirdi, hətta sosial şəbəkələrdə adı həlak olan tələbələrin siyahısında çəkilirdi.

✉ **Xalidə GƏRAY**
✉ **Fotolar müəllifindir**
✉ **Musavat.com**

MUSAVAT

Son səhifə

N 54 (6668) 11 mart 2017

Saçında biqudi olmasını unudan hakim qadın fenomen oldu

Cənubi Koreyada Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi Li Çon Mi ölkəsində zəhmətsevər qadının simvoluna çevrilib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verir. Buna səbəb isə qadının səhər iş yerinə saçında biqudi ilə gəlməsi olub. 54 yaşlı Li işə tələsdiyi üçün başındakı çəhrayı rəngdəki iki biqudini unudub. Həmin gün o, Konstitusiyaya Məhkəməsinin mühüm bir qərarını qəbulu üçün işə tələsirmiş. Xəbərdə qeyd olunur ki, ölkə əhalisinin böyük əksəriyyəti bu mənərəni heç də qadının səliqəsizliyi yox, iş fədakarlığı kimi qiymətləndiriblər. Baxmayaraq ki, Cənubi Koreyanın mədəniyyətində qadının xarici görünüşünün qüsursuzluğu vacib şərt kimi qəbul olunur.

Hazırda Li Çon Minin biqudisi Koreyanın populyar axtarış saytlarında bir nömrəli mövzudur.

Gecə kafeyə girdi, özünə yemək hazırladı

Vaşinqtonda adı açıqlanmayan bir kişi ac olduğu üçün qapalı fast-food restoranına girib və özünə çizburqer hazırlayıb. Kafenin içindəki gizli kamera ilə kişinin hərəkətləri qeydə alınıb. İçəridə kameranın olduğunu bilsə də, kişi özünü gizlətməyə ehtiyac görməyib və olduqca rahat davranıb. "ABC News"-in xəbərinə görə, kişi kafenin sonuncu işçisinin də gedişini gözləyib, ondan sonra ora daxil olaraq özünə yemək hazırlayıb. Amerikalı kassadan pul götürməyib. Sadəcə çıxanda özü ilə su butulkası aparıb.

Bu evlilik telekonfrans evliliyidir

Konqoda maraqlı bir nikah mərasimi baş tutub. Noel Tsihani adlı kişi ABŞ-ın Maryland şəhərində yaşayan Marie-Louise adlı qadınla "telekonfrans" vasitəsilə rəsmi nikah gerçəkləşdirib. Amma cütlük daha sonra boşanıb. Məhkəmə Tsihaninin həyat yoldaşına 6 min dollar maddi təzminat və həyat yoldaşı yardımını ödəməsinə qərar verib.

Tsihani isə bu pulu ödəməmək üçün deyib ki, nikah zamanı Konqoda olduğu üçün bu evlilik saxtadır. Amma Marylandda qanunlar tamam başqa cür işləyir: burada tele-

konfransla baş tutan evliliklər də keçərli sayılır. Bu barədə məhkəmə qərarı belə var.

Akvariumu dəyişmədilər, on min balıq tələf oldu

Braziliyada on minə yaxın balıq olduqca maraqlı bir səbəbdən tələf olub. "Channel News Asia"-nın xəbərinə görə, buna səbəb balıqların iri akvariuma köçürülməməsi olub. Belə ki, iri akvariumun 2014-cü ilin sonlarına qədər hazırlanıb qurtaracağı gözlənilirdi. Buna görə də noyabrda Afrikadan, Asiyadan növbədən balıqlar gətirildi. Amma tikinti işləri uzandı və su heyvanlarını müxtəlif akvariumlara yerləşdirdilər. Amma balıqların 80 faizi temperatur rejiminə tab gətirə bilmədi, on faizi müxtəlif xəstəliklərə görə tələf oldu, bir o qədəri isə yerdəyişməyə dözə bilmədi. Bundan başqa, ehtimal olunur ki, balıqların tələf olmasına suyun yetərli miqdarda təmizlənməməsi də səbəb ola bilər. İnsidentin araşdırılması ilə ştat prokurorluğu məşğul olur. Nəhəng akvariumun tikilməsinin maliyyəsi 170 milyon braziliya realına başa gələcəyi nəzərdə tutulub. Məlum insidentdən sonra obyektin tikintisini qeyri-müəyyən müddətə təxirə saldılar.

Bu qız həm kərpic yeyir, həm də lampa

Amerikada yaşayan 5 yaşlı qız qeyri-adi və inanılmaz xəstəlikdən əziyyət çəkir. Nataliya Hayhurst qeyri-qida məhsulları yeyir. Qızın ən çox sevdiyi "yemək" isə kərpic və lampadır.

Tibdə "Pica" adlandırılan xəstəlikdən əziyyət çəkdiyi üçün ailəsi uşağı nəzarətsiz qoymur. Belə ki, azyaşlı bir müddət öncə otağındakı lampanı yeyib. Ağır vəziyyətdə olan uşağı çox çətinliklə həyata qaytarmaq mümkün olub.

Uşağın anasının sözlərinə görə, bu hadisədən sonra o, lampa yeməyi nisbətən tərgitsə də, bağçada tapdığı daşları, taxta parçalarını iştahla yeyir.

QOÇ - Artıq on gündür ki, global problemlərinizin həlli yolları aydınlaşır. Bunu sürətləndirmək üçün ətrafınızda etibarlı insanlar olmalıdır. Axşama yaxın səhhətinizi qoruyun.

BUGA - Əsas diqqətinizi fəaliyyətə yönəldin. Yalnız bu halda, qarşıya qoyduğunuz məqsədlərə nail ola bilərsiniz. Həmkarlarınızla, eləcə də doğmalarınızla münasibətdə acı dil olmayın.

ƏKİZLƏR - Əsas planlarınızı iş vaxtına təyin edin. Çünki axşam saat 18-dən sonra sınırlarınızın gərilməsi işlərinizə mane olacaq. Nəhər ərəfəsində gözləmədiyiniz istiqamətdən sevinə bilərsiniz.

XƏRÇƏNG - Riskli hadisələrlə üzləşmə ehtimalınız var. Nəticənin sizə xeyir verməsinə istəyirsinizsə, təcrübəli adamlarla məsləhətləşin. Əmin olun ki, onlar sizə lazımı dəstəyi verəcək.

ŞİR - Maraqlı adamlarla görüşləriniz mümkündür. Belə məqamlarda kiminsə əleyhinə danışmaqdan, öz söhbət və davranışlarınızla rəğbət qazanmağa çalışın. Riskdən uzaq olun.

QIZ - Maddi durumunuzu yaxşılaşdırmaq üçün şansınız var. Bunun üçün maksimum bəhrələnməyə çalışın. Əvvəlcədən nəzərdə tutmadığınız məsələlərə baş qoşmayın. Sevgidə uğurlarınız gözlənilir.

TƏRƏZİ - Şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş yaratmaq istəyirsinizsə, çoxdan bəri nəzərdə tutduğunuz şəxslərlə görüşləri reallaşdırın. Digər işləri təxirə salmaq da olar. Riskdən qorxmayın.

ƏQRƏB - Ulduzların düzümü yalnız maliyyə məsələlərində müəyyən uğurlara yiyələncəyinizdən xəbər verir. Digər işlərdə isə gərginlik hökm sürəcək. Səhhətinizə xüsusi diqqət ayırın.

OXATAN - İş və fəaliyyətlə bağlı yeniliklər yolunuzu gözləyir. Bunun üçün bəzi mühüm şəxslərlə görüşməyiniz vacibdir. Çətinlikdən qorxmayın. Ən azı ona görə ki, artıq öz dövrünüz yetişməkdədir.

OĞLAQ - Təxminən saat 14-ə qədər passiv ərəfə yaşayacaqsınız. Həmkar və rəhbərinizlə mübahisələrə cəlb oluna bilərsiniz. Sonrakı müddətdə isə hər şey normal tərzdə cərəyan edəcək.

SÜTÖKƏN - Sevindirici hadisələr, təzə xəbərlər yolunuzu gözləyir. Ola bilsin ki, gözlənilməz səfərə də çıxasınız. Amma pul və səndələşdirmə işləri ilə bağlı bütün planlarınızı təxirə salın.

BALIQLAR - Bu gün iştirakçısı olduğunuz əksər proseslər sizə xeyir verəcək. Mövcud reallığa obyektiv qiymət verin. Kənar təsirlərə uymayın. Qətiyyəni görücü və ya falçı yanına da getməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Uşaq itirsə, səbəbkar valideyndir

Rusiya saytlarının xəbərinə görə, dünyada hər il milyonlarla uşaq itkin düşür. Amerika alimləri isə müəyyənləşdirib ki, 10 yaşdan kiçik uşaqların böyük hissəsi diqqət çəkmək üçün itir. Daha çox valideyn sevgisizliyindən şikayət edən uşaqlar bu yola baş vurur. Alimlər deyir ki, adətən uşaqlar belə qorxutma üsulundan istifadə edəndə yaxın dostlarının evində, ya da parkda gizlənilir. Onlar çox vaxt baxdıqları bəzi filmlərdən sonra belə fikrə düşürlər: "Amma bu itmə ssenariləri heç də həmişə müsbət sona çatdırır. Çünki indi dünyada uşaq oğurluğunun da sayı artıb. Ona görə də valideynlərə uşaqlarını itirməmişdən əvvəl onlarla həssas davranmağı məsləhət görürük".

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.